



אשיחה בהקד

שיחות מפי
הרב אורן נזרית שליט"א

שעור לימי 'ספירת העומר'

בהלכה



אשיחה בהקיר

בהלכה

מתוך סדרת הספרים אשיחה בחקיר (ה' כרכים)
ניתן להשיג בטלפונים 0509013000, 0506491414
למעוניינים ניתן לקבל השיחה
במייל toraoren@gmail.com

שיחות מפי הרב אורן נזרית שליט"א

- ג בטעמי ספירת העמר
- ד ספירת העמר בזמן הזה מדרבנן
- ה נסח ה'לשם יחוד'
- ו השמטת הפסוק מנסח 'לשם יחוד' ביום מ"ט
- ו המדלג יום אחד, אם ברכותיו לבטלה
- ז נסח הספירה
- ז ברכת שהחיינו
- ט נשים בספירת העמר
- י קטן בספירת העמר
- י קטן שהגדיל תוך ימי הספירה
- יא חדושו של בעל 'שואל ומשיב'
- יב קטן שהגדיל - ספירתו בברכה מטעם ספק ספיקא
- יב ספירה מעמד
- יג קיום המצוה בצבור (א)
- יג קיום המצוה בצבור (ב)
- יד ספירה בכל לשון ובלא הבנה
- יד זמן הספירה
- יד תנאי בספירת העמר
- טו מנהגי הספירה
- טו אמירת 'למנצח בנגינות'
- טו המתנה לצאת הכוכבים
- טו דלג ספירת יום אחד
- טז ספקות בספירת העמר
- יז הרהור בספירת העמר
- יז כתיבת מגן הימים לעמר
- יח אוגן בספירת העמר
- יח אכילה לפני הספירה
- יח ספירה שלא במתכונן (א)
- יח ספירה שלא במתכונן (ב)
- יט דלג יום אחד - אם רשאי להוציא אחרים
- כ טעות והחסרה בספירה
- כ ספירת העמר במקומות מטנפים
- כ מצוי במדבר ואינו יודע היום המדק

ניתן להקדיש פרשיות לברכה והצלחה ולעילוי נשמת וכיו"ב
לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0509013000, 0506491414

שְׁעוֹר לַיְמֵי 'סְפִירַת הָעֵמֶר'

בְּעֵינֵינוּ מִצְוַת 'סְפִירַת הָעֵמֶר', בְּרַכְתָּהּ וְדִינָהּ

אֶחָד, וְיוֹם שְׁנֵי, וְכֵן כָּלֵם. שֶׁהִיא נִרְאָה בְּעֵינֵינוּם כְּזִמְנֵי אֶרֶץ מִתּוֹךְ חֲבָתוֹ הַגְּדוּלָּה עַל הַדְּבָר. לְכַף הַסְּפִירָה נִקְבְּעָה לְדוֹרוֹת."

וּדְבָרִים דּוּמִים כָּתַב בְּעֵינֵינוּ זֶה בְּסֵפֶר הַחֲנוּךְ (מִצְוָה שׁוׁ): "מִשְׁרָשֵׁי הַמִּצְוָה עַל צַד הַפְּשֻׁט, לְפִי שֶׁכָּל עֶקְרֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵינוֹ אֶלָּא הַתּוֹרָה, וּמִפְּנֵי הַתּוֹרָה נִבְרָאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְיִשְׂרָאֵל וְכוּ', וְהִיא הָעֶקֶר וְהַסְּבָה שֶׁנִּגְאָלוּ וְיִצְאוּ מִמִּצְרַיִם כְּדֵי שֶׁיִּקְבְּלוּ הַתּוֹרָה בְּסִינַי וְיִקְיָמוּהָ, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר ה' לְמֹשֶׁה (שְׁמוֹת ג', יב): וְזֶה לְךָ הָאוֹת כִּי אֲנֹכִי שֶׁלַּחֲתִיךָ בְּהוֹצִיאֶךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה וְכוּ', וּמִפְּנֵי כֵן, כִּי הִיא כָּל עֶקְרֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּבִעֲבוּרָהּ נִגְאָלוּ וְעָלוּ לְכָל הַגְּדוּלָּה שֶׁעָלוּ אֵלֶיהָ, נִצְטוּיָנוּ לְמִנּוֹת מִמְּחֻרַת יוֹם טוֹב שֶׁל פֶּסַח עַד יוֹם נְתִינַת הַתּוֹרָה, לְהִרְאוֹת בְּנַפְשֵׁנוּ הַחַפְּצֵי הַגְּדוֹל אֶל הַיּוֹם הַנִּכְבָּד הַנִּכְסָף לְלַבְנוּ, כְּעֵבֶד יִשְׂאָף צֶלֶל, וְיִמְנָה תְּמִיד מִתִּי יְבוֹא הָעֵת הַנִּכְסָף אֵלָיו שֶׁיֵּצֵא לְחַרוֹת, כִּי הַמְּנִן מִרְאָה לְאָדָם כִּי כָּל יִשְׁעוֹ וְכָל חֲפָצוֹ לְהַגִּיעַ אֶל הַזְּמַן הַהוּא."

"וְזֶהוּ שֶׁאֲנִי מוֹנִין לְעֵמֶר, כְּלוֹמַר כֹּף וְכָף יָמִים עָבְרוּ מִן הַמְּנִן, וְאִין אֲנִי מוֹנִין כֹּף וְכָף יָמִים יֵשׁ לָנוּ לְזִמְנֵי, כִּי כָּל זֶה מִרְאָה בְּנוֹ הַרְצוֹן הַחֲזֵק לְהַגִּיעַ אֶל הַזְּמַן, וְעַל כֵּן לֹא נִרְצָה לְהַזְכִּיר בְּתַחֲלַת חֲשֻׁבוֹנֵנוּ רַבּוּי הַיָּמִים שֶׁיֵּשׁ לָנוּ לְהַגִּיעַ לְקִרְבֵּנוּ שְׁתֵּי הַלָּחִם שֶׁל עֲצָרַת."

לְאוֹר הַנֵּי טַעְמֵי, שֵׁימֵי 'סְפִירַת הָעֵמֶר' מִבְּטָאִים אֶת הַצִּפְיָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל לְזִכּוֹת בַּתּוֹרָה, נְהוּג בְּיָמִים אֵלוֹ לְהַשְׁקִיעַ בְּהִכְנָה לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה. בְּלִמּוּד מ"ח קִנְיֵי תּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁסִּדְרוּ לָנוּ חַז"ל הַקְּדוּשִׁים בְּפָרֶק 'קִנְיֵן תּוֹרָה' בְּמַסְכַּת אַבוֹת, כָּל יוֹם בְּיָמֵי הַסְּפִירָה - מִיָּחַד לְלִמּוּד

בְּסִיעֵתָא דְשִׁמְיָא, נִמְצְאִים אֲנִי לְאַחַר חַג הַפֶּסַח, בְּיָמֵי סְפִירַת הָעֵמֶר - הַיָּמִים הָעוֹמְדִים בַּתּוֹךְ, בֵּין חַג הַפֶּסַח - בּוֹ אֲנִי מִצְיָנִים אֶת גְּאֻלְתָּנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, לְבֵין חַג הַשְּׁבִיעוֹת - הַתְּאָרִיךְ בּוֹ זְכִינוּ בִיעוּדָנוּ וְתִפְקִידָנוּ כְּעַם ה', מִמְּלַכַת כְּהַנִּים וְגוֹי קְדוֹשׁ, וְזֹאת עַל יְדֵי קַבְּלַת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה עַל הַר סִינַי.

בְּיָמִים אֵלוֹ, זָכְנוּ הַבוֹרָא לְקַיֵּם מִצְוָה יְקָרָה עַד לְמֵאֵד - מִצְוַת 'סְפִירַת הָעֵמֶר', כְּנֹאמַר (וַיִּקְרָא כג, טו): "וְסִפְרַתְּם לָכֶם מִמְּחֻרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הַבִּיאֲכֶם אֶת עַמְרֵי הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה: עַד מִמְּחֻרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה'."

בְּטַעְמֵי סְפִירַת הָעֵמֶר

בַּתּוֹרָה נֹאמַר שֶׁיֵּשׁ לְהַתְּחִיל אֶת הַסְּפִירָה מִמְּחֻרַת הַשַּׁבָּת, וְקַבְּלוּ חַז"ל שֶׁהַפְּנִיָּה לְמִחְרַת יוֹם טוֹב רֵאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח, תְּאָרִיךְ ט"ו בְּנִיסָן, נִמְצָא שֶׁבַע שַׁבְּעוֹת כְּלִין בְּיוֹם ה' נִיסָן, וְיוֹם ו' נִיסָן הוּא יוֹם חֲמִשִּׁים, וְבוֹ בְּיוֹם נִקְבְּעַת חַג הַשְּׁבִיעוֹת.

וּבְשִׁבְלֵי הַלֵּקֶט (ס"י רלו) הִבִּיא מְדַרְשׁ אֲגָדָה מֵה טַעַם צְוִנוּ הַבוֹרָא לְסַפֵּר לְקִרְאוֹת חַג שַׁבְּעוֹת, מֵה שֶׁאִין כֵּן בְּכָל הַמוֹעֲדוֹת: "לְפִי לְכַשְׁנֵת בְּשֵׁרוֹ יִשְׂרָאֵל לְצֵאת מִמִּצְרַיִם, נִתְּבַשְׂרוּ שֶׁהוּ עֲתִידִין לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה לְסוֹף חֲמִשִּׁים יוֹם לִיצִיאָתוֹ, שֶׁנֹּאמַר 'בְּהוֹצִיאֶךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה', הִרִי הַנּוֹן' שֶׁל תַּעֲבֹדוּן יִתְּרָה, לּוֹמַר לְךָ - לְקֹץ חֲמִשִּׁים יוֹם תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹהִים, שֶׁתִּקְבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה. וְיִשְׂרָאֵל מִרַב חֲבָה הָיוּ מוֹנִין בְּכָל יוֹם וְיוֹם וְאוֹמְרִים: הִרִי עָבַר יוֹם

קִנְיָן אֶחָד מִקְנֵינֵי תוֹרָה. עַד הַגִּיעֵנוּ לַיּוֹם מִתֵּן תוֹרָה כְּשֶׁאָנוּ מוֹכְנִים וּמְזַמְנִים בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת לְקַבְּלָתָהּ.

עוֹד הוֹסִיף בְּשִׁבְלֵי הַלֵּקֶט 'שְׁמַצָּא בְּטַעֲמֵי רַבִּי יְהוּדָה הַחֲסִיד זצ"ל, טַעַם נוֹסֵף: לְפִי שְׁהֵימִים הִלְלוּ יָמֵי מְלֹאכֶת הַשָּׁדָה הֵן, וְאִין מִי יַגִּיד לְכַפְּרִים אִם אֵיךְ מְלֹא אוֹ חֶסֶד, לְכַךְ אָמְרָה 'תוֹרָה תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם' וְאַחֵר כֶּךָ 'מְקָרָא קִדְשׁ יְהִיָּה לְכֶם'.

סְפִירַת הָעֵמֶר בְּזִמְנֵי הַזֶּה מִדְּרַבְּנָן

נֹאמַר בְּפִסְקוֹ (דְּבָרִים טז, ט): "שְׁבַעָה שְׁבַעַת תִּסְפֹּר לָךְ מֵהַחֵל חֲרַמְשׁ בְּקִמָּה תַחֵל לְסַפֵּר שְׁבַעָה שְׁבַעוֹת", הֵינּוּ שְׁתֵּלָה הַכְּתוּב אֶת מִצְוֹת סְפִירַת הָעֵמֶר בְּקִצְרֵי תוֹרָה וְהַבְּאָתוֹ, נִמְצָא בְּזִמְנֵי הַזֶּה שֶׁאִין לָנוּ קֶרְבֵן הָעֵמֶר - דְּעַת רַב הַפּוֹסְקִים שְׁמִצְוֹת 'סְפִירַת הָעֵמֶר' מִדְּרַבְּנָן, זָכַר לְמַקְדָּשׁ.

מִקוֹרוֹת הַהֲלָכָה:

אֵיתָא בְּגִמְרָא (מִנְחוֹת סו, א): "אָמַר אַבְיִי: מִצְוָה לְמִימְנֵי יוֹמֵי וּמִצְוָה לְמִימְנֵי שְׁבֻעֵי. רַבְּנָן דְּבִי רַב אֲשֵׁי מְנוּ יוֹמֵי וּמְנוּ שְׁבֻעֵי. אַמִּימֶר מְנֵי יוֹמֵי וְלֹא מְנֵי שְׁבֻעֵי, אָמַר: זָכַר לְמַקְדָּשׁ הוּא". וּבְרֵשׁ"י: "אַמִּימֶר מְנֵי יוֹמֵי וְלֹא שְׁבֻעֵי - אָמַר הָאִי מִנְיָנָא דְהַשְׁתָּא לְאוּ חוּבָה הוּא, דְּהָא לִיכָא עֵמֶר אֲלֵא זָכַר לְמַקְדָּשׁ בְּעֵלְמָא הוּא, הַלְכָךְ בְּיוֹמֵי סָגִי".

וּמִדְּבָרֵי הַרְמְב"ם (תְּמִידִין וּמוֹסָפִין ז, כב-כד) מְשַׁמַּע בְּפִשְׁטוֹת דְּעַתוֹ שְׁמִצְוֹת סְפִירַת הָעֵמֶר בְּזִמְנֵי הַזֶּה דְּאוֹרֵיטָא, שְׁכַתְב: "מִצְוֹת עֲשֵׂה לְסַפֵּר שְׁבַע שְׁבָתוֹת תְּמִימוֹת מִיּוֹם הַבָּאָת הָעֵמֶר, שְׁנֹאמַר 'וּסְפַרְתֶּם לְכֶם מִמַּחֲרַת הַשְּׁבַת שְׁבַע שְׁבָתוֹת', וּמִצְוָה לְמִנּוֹת הַיָּמִים עִם הַשְּׁבֻעוֹת שְׁנֹאמַר 'תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם', מִצְוָה זוֹ עַל כָּל אִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל וּבְכָל מְקוֹם וּבְכָל זְמַן". וְכֵן כָּתַב הַר"ן בְּדַעְתּוֹ. וְכֵן דְּעַת הַר"ף (סוף

פְּסָחִים) שְׁסְפִירַת הָעֵמֶר בְּזִמְנֵי הַזֶּה מִדְּאוֹרֵיטָא, וְכֵן הוּא בְּאוֹר זְרוּעַ (ס' שִׁכְט) בְּשֵׁם רַאבִּי"ה.

וְלִשְׁיטְתָם מְכַרְחִים לוֹמַר שְׁדַבְּרֵי אַמִּימֶר זָכַר לְמַקְדָּשׁ הוּא, הוֹלְכִים לְסַבְּרָתוֹ שֶׁאִין צָרָךְ לְמִנּוֹת שְׁבֻעוֹת, וְסָגִי בְּמִנְיַן יָמִים. אוֹלַם אַבְיִי וְרַב אֲשֵׁי הַחוֹלְקִים עַל אַמִּימֶר וְסוֹבְרִים שֶׁיֵּשׁ לְמִנּוֹת יָמִים וְשְׁבֻעוֹת - סְבִירָא לְהוּ שְׁהַמְצִיָּה בְּזִמְנֵי הַזֶּה מִן הַתוֹרָה.

אָמַנְם כָּתַב הַפְּסָף מִשְׁנָה (ש"ס) שְׁמַפְשֻׁטוֹת דְּבָרֵי הַגְּמָרָא מִסְתַּבֵּר שֶׁגַּם אַבְיִי וְרַב אֲשֵׁי מִסְכִּימִים עֵקֶרוֹנִית שְׁהַמְצִיָּה בְּזִמְנֵי הַזֶּה מִדְּרַבְּנָן, אֲלֵא הֵם סוֹבְרִים שֶׁאֵפ"כ יֵשׁ לְמִנּוֹת שְׁבֻעוֹת וְיָמִים. וְכֵן דְּעַת רַב הַרְאִשׁוֹנִים שְׁמִצְוָה זוֹ בְּזִמְנֵי הַזֶּה מִדְּרַבְּנָן, בְּעַל הַמְּאוֹר (פְּסָחִים כח, א מדפּה"ר, וְכַתֵּב שְׁמַטְעַם זֶה אִין מְבָרְכִים 'שְׁהַחֲיִינוּ', כִּיּוֹן שֶׁהוּא מִדְּרַבְּנָן לֹא הָעֵמִיסוּ עֲלֶיהָ זְמַן), תוֹסְפוֹת (מִנְחוֹת סו, א, וּמַטְעַם זֶה הַקְּלוּ לְבָרֵךְ בְּסַפֵּק חֲשֵׁכָה, דְּסַפִּיקָא דְּרַבְּנָן לְקוּלָא), הַמְהַר"ם מְרוֹטְנֶבּוֹרְג (שו"ת דְּפוֹס פְּרָאג ס' שא), הַרְא"ש (סוף פְּסָחִים), הַרְשֵׁב"א (שו"ת ס' קכו), הַר"ד (הַמְכַרִיעַ סו"ס כט), אֲרַחוֹת חַיִּים (סוף הַלְכוֹת סה"ע), נְמוּקֵי יוֹסֵף, הַסְמ"ק בְּשֵׁם הַרְשֵׁב"א (ס' קמה), וְהַפְּלָבוֹ (ס' נה), וְעוֹד - כָּלֵם סוֹבְרִים שְׁסְפִירַת הָעֵמֶר בְּזִמְנֵי הַזֶּה מִדְּרַבְּנָן.

וְדַעַת רַבְּנָנוּ אֲשֶׁר בֵּר חַיִּים בְּסַפֵּר הַפְּרָדָס שְׁסְפִירַת הַיָּמִים מִן הַתוֹרָה, וְסְפִירַת הַשְּׁבֻעוֹת מִדְּרַבְּנָן זָכַר לְמַקְדָּשׁ, וְכֵן הִבִּיא רַבְּנָנוּ יְרוּחָם (נְתִיב ה' ח"ד דְּף מ"ג, ג), וְהַמְּאִירִי (פְּסָחִים דְּף קכא, א) בְּשֵׁם יֵשׁ מְפָרְשִׁים.

הֵנָּה רְאוּי לְבָרֵךְ דְּעַת מְרוֹן הַשְּׁלַחֵן עֲרוּף' בְּזֶה, וְלְכַאוֹרָה יָדִים מוֹכִיחוֹת שְׁדַעְתּוֹ כְּדַעַת רַב הַפּוֹסְקִים שְׁמִדְּרַבְּנָן. שְׁבַבִּית יוֹסֵף' (או"ח תפ"ט) הִבִּיא דְּבָרֵי רַאבִּי"ה בְּאָדָם שְׁבָלִיל ה' לְעֵמֶר, פְּתַח וְאָמַר 'בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מְלַךְ הָעוֹלָם' עַל דְּעַת לוֹמַר 'הַיּוֹם אֲרַבְּעָה יָמִים לְעֵמֶר', וְתַקְּנוּ לוֹמַר הַזְּמַן הַנֶּכּוֹן (או) אִיפְכָא: בְּלִיל ד' לְעֵמֶר בְּרוּךְ עַל דְּעַת לוֹמַר 'הַיּוֹם אֲרַבְּעָה יָמִים לְעֵמֶר', וְחַתֵּם אֶת הַזְּמַן

דאורייתא. אולם אי סבירא ליה שהיא מדרבנן - ניחא, דיצא מדין ספק דרבנן לקולא ממילא אינו חוזר ויברך.

ועוד יש להביא ראיה מסעיף זה בפנים אחרים, דתמה ה'פרי חדש', הלא פסק מרן בכמה מקומות (סי' ס' וסי' תקפט) 'מצוות צריכות פונה', ואם אדם אמר לחברו 'היום כף וכף' לא כוון למצוה, ומדוע אינו חוזר ומברך? ותרץ דבמידי דרבנן אין צריך פונה, מוכח דדעת מרן ספירת העמר בזמן הזה דרבנן.

נסח ה'לשם יחוד'

לאור הנ"ל, בנסח 'לשם יחוד' שלפני הספירה, ראוי שלא לומר "הריני בא לקיים מצות עשה כמו שכתוב בתורה", אלא רק "הריני בא לקיים מצות ספירת העמר".

מקורות ההלכה:

טעם הענין, שכן לדעת מרן ורב הראשונים, הוא כמוציא דבר שקר מפיו. ועוד יש להעיר לפי מה שכתב הרמב"ם (ממרים ב, ט) שהאומר בשר עוף - אסור בחלב מן התורה, והוא בכלל 'לא תבשל גדי בחלב אמו', עובר על 'בל תוסיף', אפשר שאם אומר בנסח 'לשם יחוד' - "הריני בא לקיים מצות עשה כמו שכתוב בתורה וספרתם לכם", עובר על 'בל תוסיף', כיון שמרן ורב הראשונים אוהזים שחיובה מדרבנן.

וכיוצא בזה כתב הרב 'מאורי אור' (אור למועד דף לב, א), וכן העיר בשו"ת חלקת יואב (או"ח סי' לג). ובשו"ת דברי יציב לאדמו"ר מצאנז - קלויזנבורג זצ"ל העיד על עצמו שמיימים ימימה הוא נוהג לדלג תבות אלו ב'לשם יחוד' מחשש 'בל תוסיף'.

ובשו"ת פאת שדך (ח"ב סי' קח) בתשובת הגאון רבי אברהם יעקב זלזניק שליט"א כתב שעשרות שנים הוא מזהיר לדלג על מלים אלו, ועתה שמע מפי תלמיד חכם ירושלמי,

הלא נכון), דדמי לאיבעיא בגמרא (ברכות יב, א) גבי האוחז כוס שכר בידו, ופתח על דעת יו, וסיים בברכת השכר, אי אזלינן בתר פתיחה או בתר חתימה, ולא איפשיטא, וכיון דספירה דאורייתא - אזלינן לחמרא וצריך לחזר ולברך.

וכתב על דבריו מרן: "ולפי מה שכתבתי לעיל בשם הר"ן שרב המפרשים מסכימים דספירת העמר עכשו אינה אלא מדרבנן בעלמא, הויא ספיקא במידי דרבנן ולקולא ואינו חוזר ומברך". וכן פסק בשלחנו הטהור (תפט, ו): "אם פתח ואמר 'ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם' אדעתא דלימא היום ד', שהוא סבור שהם ד', ונזכר וסיים בה', והם ה', או איפכא - שהם ד' ופתח אדעתא דלימא ארבעה, וטעה וסיים בה', אינו חוזר ומברך".

והגאון רבי עובדיה הדאיה זצ"ל (שו"ת 'נדבר שלום' או"ח סי' ח) פקפק לומר דילמא דעת מרן שהוא דאורייתא כדעת הרמב"ם, ומה שכתב שאין חוזר ומברך, לחמרא חשש לדעת הסובר מדרבנן, אולם ודאי שלא יקל מכח דעה זו. אכן מרן זיע"א ב'חזון עובדיה' (יו"ט עמ' ריד) חולק על כף, ובפרט שהזכיר הבית יוסף בענין זה שכן דעת רב הפוסקים, משמע שסובר כן בהחלט ולא על דרך חמרא.

ראיה נוספת לגדון זה אפשר למצא מדברי מרן (תפט, ד): "מי ששואל אותו חברו בין השמשות כמה ימי הספירה בזה הלילה, יאמר לו: אתמול היה כף וכף, שאם יאמר לו: היום כף וכף, אינו יכול לחזר ולמנות בברכה; אבל קדם בין השמשות, כיון שאין זמן ספירה אין בכך כלום". והנה אי סבירא ליה למרן דספירת העמר מדאורייתא, כיון שספר בזמן בין השמשות, שהוא זמן ספק - עליו לחזר ולברך, כדין כל המסתפק אם ברך ברפת המזון, שעליו לברך במידי

- אין למחות בהם, ובודאי מי שעשה כן רשאי לחזור ולברך, שכן בגדון דידן היתה כוננתו לשם קריאת פסוק בעלמא, וגרע מדין האומר לחברו 'היום כף וכף', שהזכיר ספירה - גם אם לא התפנו לשם מצוה, ועוד שלא הזכיר כלל 'היום' (עין חזו"ע סי' כד), ועל כל פנים יותר נכון להשמיט פסוק זה.

הַמְדַלֵּג יוֹם אֶחָד, אִם בְּרוּכָתוֹ לְבַטְלָהּ

כתב הרב חיד"א בספרו 'מורה באצבע' (אות ריז): "יש להזדרז בימי הספירה, ולעשות סימנים שלא ישכח לילה אחד לספור ספירת העמר, שאפשר שישכח לספור גם ביום - ולא יוכל לספור עוד בברכה. וגם הברכות שברך על ספירת העמר בלילות שעבר יהיו ברכות לבטלה, ובטל מצות עשה".

והנה מצינו להריטב"א (חליו קו, ב) גדין המברך 'על גטילת ידים' על מנת לאכל כביצה, ונמלך ולא אכל, דלא הוי ברכה לבטלה, והביאו החיד"א עצמו ב'מחזיק ברכה' (קו) אחרון סי' קנח).

ובהכרח שיש לחלק: בענין גטילת ידים, אכילת כביצה היא בגדר תנאי, ולאחר שברך - גסתימה מצות הנטילה עליה מברך, ממילא גם אם לא אכל כביצה - אין זו ברכה לבטלה. מה שאין כן, חסר יום בספירת העמר - לשיטות שכל הימים הם מצוה אחת, נחשב שחסר בעקר המצוה, אזי יש מקום לומר שברכותיו לבטלה.

לאור סברת החיד"א, כתבו אחרונים רבים להקשות, כיצד מתר לברך על ספירת העמר, מדוע לא חוששים שמא עלול לשכח ספירת יום אחד, ותהא ברכתו לבטלה? [ודומה הדבר לסברא המובאת בתוספות (כתבות עב, א) מפני מה אין הזבה מברכת על ספירת שבעה נקיים? שמא תראה טמאה ותסתור ספירתה].

שהגאון רבי דוד בהר"ן זצ"ל, מיקירי קרתא דשופריא ירושלים לפני כמה עשרות שנים - העיר אף הוא בזה מפני חשש 'בל תוסיף'.

נעיר, שאף על פי שהכריע מרו כדעת רב הראשונים שמצות ספירת העמר בזמן הזה היא דרבנן, אין זה מפריע מלברך 'אשר קדשנו במצותיו וצונו קדם ספירת העמר', שכן יש להשיב, כפי שהשיבה הגמרא (שבת כג, א) ביחס לברכת הדלקת נר חנכה: "והיכן צונו? רב אריא אמר: מלא תסור". הינו מן הפסוק המצוה להשמע לדברי חכמים (דברים יז, יא): "על פי התורה אשר יורוף ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל". ואף כאן, כיון שתקנו חכמים לספור 'זכר למקדש' - שיר לומר 'וצונו'.

השמטת הפסוק מנסח 'לשם יחוד' ביום מ"ט הנוהגים לומר בנסח 'לשם יחוד': "הריני בא לקיים מצות ספירת העמר, כמו שנאמר: 'וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאתכם את עמר התנופה שבע שבתות תמימת תהיינה'", יש להשתדל לפחות ביום האחרון של הספירה, יום המ"ט לעמר, להשמיט פסוק זה.

הטעם, שמא על ידי זה יוצא ידי חובה של הספירה, כיון שהזכיר ספירת השבועות 'שבע שבתות תמימות תהיינה', ודמי לכאורה לדברי מרן (תפס, ד) שהאומר לחברו 'היום כף וכף לעמר' יספור בלי ברכה. וכן כתב להזהיר על זה הגאון רבי אברהם הכהן מסאלוניקי בספר טהרת המים (מערכת ע' אות כ'). וכן העיר בכף החיים' (סימן תפס סק"ז), שבבלילה האחרון לספירה אין לומר את הפסוק הנ"ל בתוך גסח לשם יחוד, מן הטעם הנ"ל.

אולם בשו"ת יחווה דעת (ח"ו כט) העלה שהנוהגים לומר את הפסוק גם ביום המ"ט

מִבְּחִינָה דְקָדוּקִית, שְׁאֵנוּ סוֹפְרִים כֶּף וְכָף יָמִים לְעֵמֶר, דְּהֵינּוּ לְקָרְבַּן הָעֵמֶר שֶׁהִקְרַב בְּרֵאשִׁית יָמֵי הַסְּפִירָה, לְעֵמֶת זֹאת - שֵׁם הָעֵמֶר לֹא יָנַח עַל יָמֵי הַסְּפִירָה עֲצָמָם, לוֹמַר הַיּוֹם כֶּף וְכָף וְכָף בְּעֵמֶר.

וּמִנְהַג הָאֲשֻׁכְנָזִים כְּדַעַת הַרַמְ"א (תפ"ט, א) לוֹמַר בְּעֵמֶר וְכֹן נִהַג הַגֵּר"א (מַעֲשֵׂה רַב אוֹת סט), וְכֹן נִהַג הַחֲזוֹן אִישׁ (דִּינָיִם וְהִנְהֻגוֹת פ"ז אוֹת מא) וְכֹן נִרְאֶה סְתִימוֹת הַמְּשֻׁנָּה בְּרוּרָה (ס"ק כ"א ול"ב).

וּמִנְהַג הַגְּרַש"ז אוֹיִרְבָּךְ (שְׁלֵמִי מוֹעֵד פפ"ד עמוד תמ') הָיָה לְסַפֵּר פְּעַם אַחַת 'לְעֵמֶר' וּפְעַם אַחַת 'בְּעֵמֶר' וְלֹא הוֹרָה כֹּן לְאַחֲרִים, וְהִנְהֻג כֹּן, דַּעַת הַגֵּר"י קִנְיָבְסְקִי (אַרְחוֹת רַבֵּנוּ ח"ב עמוד צד) שֶׁיַּחֲזוֹר וַיִּסְפֹּר פְּעַם נוֹסֶפֶת לְפִי הַנֶּסֶח הַשְּׁנִי, אֲבָל אֵין שׁוּם תּוֹעֵלַת לוֹמַר 'לְעֵמֶר' וּמִיָּד לְאַחַר מִכֵּן לוֹמַר 'בְּעֵמֶר' (מְשֻׁנָּה בְּרוּרָה מִהַדוּרַת דְּרָשׁוּ).

בְּרַכַּת שְׁהַחֲיִינוּ

אֵין מְבָרְכִים בְּרַכַּת 'שְׁהַחֲיִינוּ' עַל מִצְוֹת סְפִירַת הָעֵמֶר.

בְּסִפְרָנוּ 'אַשִׁיחָה בְּחֻקֶּיךָ' פָּרַשְׁתָּ אָמַר (עמוד רסג - רסו) הַבְּאֵנוּ בַס"ד טַעְמִים בְּהַלְכָה וּבְאֲגֻדָּה מְרֵאשׁוּנִים וְאַחֲרוּנִים, מֵה טַעַם אֵין מְבָרְכִים שְׁהַחֲיִינוּ בְּסִפִּירַת הָעֵמֶר, וּמֵאֵי שְׁנָא מִתְקִיעַת שׁוֹפָר, נְטִילַת לוֹלֵב, וּשְׁאָר מִצְוֹת הַבְּאוֹת מִזְמַן לְזְמַן שֶׁמְבָרְכִים עֲלֵיהֶן 'שְׁהַחֲיִינוּ'. וְנִשְׁנָה הַדְּבָרִים אִף בְּהַזְדַּמְנוֹת זֹ:

כְּתַב בְּעַל הַמְּאוֹר (פְּסָחִים כח, א מדפּה"ר): "וְכֻלְלוּ שֶׁל דְּבַר אֵין לָנוּ לְהַחֲמִיר בְּסִפִּירַת הָעֵמֶר שְׁאֵינוּ אֶלָּא לְזָכַר בְּעֵלְמָא, וְהָכִין אֶסְיָקָנָא בְּדוּכְתָא בְּמִנְחוֹת, דְּאֲמִיָּר מִנֵּי יוֹמֵי וְלֹא מִנֵּי שְׁבוּעֵי, אָמַר זָכַר לְמִקְדָּשׁ הוּא. וְאִף עַל פִּי שְׁאֵנוּ מוֹנִין יָמִים וְשְׁבוּעוֹת - מִנְהַג הוּא בְּיַדְנוּ, אֲבָל לְהַטְעִינוּ זְמַן אֵין לָנוּ."

עוֹד כְּתַב לְתַרְצֵי (וְכֹן הוּא בְּשׁו"ת הַרְשֵׁב"א ח"א קכו) שְׁאֵין מְבָרְכִים בְּרַכַּת שְׁהַחֲיִנוּ אֶלָּא עַל דְּבַר שֵׁישׁ בּוֹ הַנְּאָה, כְּגוֹן נְטִילַת לוֹלֵב הַבָּאָה לְשֵׁם

וְכַתֵּב לְתַרְצֵי בְּשׁו"ת י"ד יִצְחָק (ח"ב ס' ס"א מ"ח אוֹת ב') וּבְשׁו"ת אֲבִנֵי צָדֵק (י"ד ס' פו) דְּהַסוּבֵר שֶׁהַכֵּל מִצְוָה אַחַת, יִסְבֵּר דְּבִרְכָה שְׁאֵינָה צְרִיכָה אֵינָה אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן, וּמִמִּילָא לֹא חִיִּישִׁינָן בְּאִסוּר דְּרַבָּנָן שְׁמָא יִשְׁכַּח. וְהוֹסִיף בְּשׁו"ת אֲבִנֵי צָדֵק הַנ"ל, שְׁאֶפְלוּ לְשִׁטַּת הַרַמְב"ם דְּבִרְכָה שְׁאֵינָה צְרִיכָה דְּאוֹרִיתָא, כְּתַב בְּנִשְׁמַת אָדָם' (כָּלֵל ה') שֶׁזֶהוּ רַק בְּמִבְרָךְ דְּרַף שְׁחוּק וְהַתּוֹל, אִף אִם מְבָרַךְ בְּכּוֹנֵה לְהוֹדוֹת לַה', אִסוּרוֹ מִדְּרַבָּנָן וּמִמִּילָא סְפָקוֹ לְקוּלָא.

וּבְשׁו"ת חֲשַׁב סוֹפֵר (או"ח ס' ד) כְּתַב בְּאֶפֶן אַחַר, דְּעַל כָּל פְּנִיִם, לְדִידָן הוּי סְפֵק סְפִיקָא, שְׁמָא לֹא יִשְׁכַּח, וְאִם תִּמְצִי לוֹמַר יִשְׁכַּח, שְׁמָא הַלְכָה כְּהַתּוֹסְפוֹת שֶׁבְּכָל לֵילָה מִצְוָה בְּפִנֵי עֲצָמָה הִיא, וּמִמִּילָא לֹא חִיִּישִׁינוּ לְבִרְכָה לְבַטְלָה.

וּמִצִּינוּ חֻבֵּל אַחֲרוּנִים שְׁמִכַּח קְשִׁיָה זֹ - כְּתַבוּ לְעָרַעַר עַל עֲצָם הַנְּחַתוֹ שֶׁל הַגְּאוֹן חִיד"א, שֶׁהַמְּפָסִיד סְפִירַת יוֹם אֶחָד מִשׁוּי כָּל בְּרִכוֹתָיו לְבַטְלָה לְמַפְרַע. בְּשׁו"ת רַב פְּעֻלִים (ח"ג או"ח לב) הוֹכִיחַ מִכָּאן, שְׁגַם בְּמִצְוֹת עֲשֵׂה, שִׁיר מִצַּב שֶׁל 'חֲצִי שְׁעוֹר' שֵׁישׁ בּוֹ בְּחִינָה שֶׁל מִצְוָה, מִמִּילָא גַם מִי שְׁקִיָּם רַק חֵלֶק מִמִּצְוֹת הַסְּפִירָה שֶׁל מ"ט יוֹם אֵין בְּרִכוֹתָיו עוֹלוֹת לְבַטְלָה.

וְכֹן בְּסִפֵּר 'אֲז נִדְבְּרוּ' (ח"ז עמ' קכו) כְּתַב שְׁאִף אִם נִתְבָּרַר לְמַפְרַע שְׁלֹא קִיָּם 'תְּמִימוֹת', אֵין אוֹמְרִים שְׁמָה שְׁעֵשֶׂה עַד עֵתָה לֹא הָיָה מַעֲשֵׂה מִצְוָה, כִּיּוֹן שְׁעֵשֶׂה מֵה שְׁנִצְטוּה בְּאוֹתוֹ יוֹם לְסַפֵּר עִם בְּרִכָּה, וְהַמִּצְוָה לֹא נִתְבַטְּלָה לְמַפְרַע.

נִסְחַ הַסְּפִירָה

בְּנִסְחַ הַסְּפִירָה יֵשׁ לוֹמַר 'הַיּוֹם כֶּף וְכָף לְעֵמֶר', וְלֹא 'בְּעֵמֶר'.

כֹּן הוּא דַּעַת הָאֲר"י וְכֹן בִּשְׁל"ה הַקְּדוּשׁ (הוּבָא בְּכַף הַחַיִּים תפ"ט אוֹת לב), וְכֹן יֵשׁ בְּזֶה טַעַם

שְׁמַחָה [כַּנְאָמֶר (ויקרא כג, מ) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר... וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים], תְּקִיעַת שׁוֹפָר הַבָּאָה לְזַכְרוֹן לִפְנֵי ה', קְרִיאַת מְגִלָּה - שְׂמַחַת הַצִּלְתָּנוּ מִיַּד הַקָּמִים עָלֵינוּ, פְּדִיוֹן הַבֶּן - שְׂמַחָה עַל שְׂיָצָא הַנוֹלָד מִסֶּפֶק גָּפֶל, מֵה שְׂאִין כֵּן סְפִירַת הָעֶמֶר אֵין בָּהּ שׁוֹם הַנָּאָה, אֲלֹא אֲדַרְבָּה הִיא מְצִינָת אֶת עֲגַמַת נַפְשׁוֹ בַּחֲרָבֵן בֵּית מַאֲוִינֹו.

וְהָר"ן (סְפָה כב, ב מדפה"ר) מְבַאֵר, שֶׁהֲלֹא עַל פִּי הַדִּין סְפִירַת הָעֶמֶר אֵינָה נוֹהֶגֶת בַּיּוֹם אֲלֹא רַק בְּלִילָה, כְּפִי שְׁלִמְדוֹ מִדְּבַרֵי הַמְּשֻׁנָּה 'כָּל הַלִּילָה כָּשֶׁר לְסְפִירַת הָעֶמֶר' הָא יוֹם אֵינוֹ כָּשֶׁר. לָכֵן אֵין מְבָרְכִים 'שֶׁהַחֲנִינוּ' בְּשׁוֹנָה מִשְׂאָר מְצוֹת שְׂאֵפְשֶׁר לְבָרֵךְ עָלֵיהֶן בְּכָל שְׁעוֹת הַיָּמָה.

אוּלָם רַבִּים גָּלְאוּ מְלֶהְבִין דְּבַרְיוֹ, מֵה בְּכָר שְׂמַצוֹת סְפִירַת הָעֶמֶר נוֹהֶגֶת רַק בְּלִילָה, וּמְדוּעַ עֲבָדָה זֹו תְּהִיָּה סְבָה שְׁלֹא לְבָרֵךְ עַל הַמְצוֹה 'שֶׁהַחֲנִינוּ'.

וּבְשׁוֹת מְהַרְלֶב"ח (סימן ס"ב) יֵשֵׁב הַדְּבָר בְּטוֹב טַעַם וְדַעַת, וּבֵאֵר כִּי חֲלוּקָה מְצוֹת סְפִירַת הָעֶמֶר מִשְׂאָר מְצוֹת הַמִּתְפָּרְסוֹת עַל פְּנֵי זְמַן. לְמִשְׁל מְצוֹת לוֹלֵב הַמִּתְקִימָת בְּשִׁבְעַת יָמֵי סְכוֹת - וְדַאי אֵינָה מְצוֹה אַחַת מִתְּמַשְׁכַּת, אֲלֹא בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מְקִים מְצוֹה שְׁלֵמָה, וּבְשָׂר הַיָּמִים חוֹזֵר וְעוֹשֶׂה אוֹתָהּ הַמְצוֹה שְׁעֵשֶׂה אֶתְמוֹל, נִמְצָא שְׁכָל יוֹם וְיוֹם קִים מְצוֹה שְׁלֵמָה. מֵה שְׂאִין כֵּן מְצוֹת סְפִירַת הָעֶמֶר בְּכָל לַיְלָה, אֵינוֹ עוֹשֶׂה מְצוֹה שְׁלֵמָה, אֲלֹא מְקִים רַק חֶלֶק אֶחָד בַּמְצוֹה, שֶׁהָרִי עַד תְּשׁוּלֹם כָּל הָאֲרָבַעִים וְתִשְׁעָה יוֹם לֹא נִשְׁלֵמָה הַמְצוֹה. וּלְפִי זֶה יֵשׁ לוֹמֵר שְׁלֹא תִקְנוּ חֲז"ל בְּרַכַּת 'שֶׁהַחֲנִינוּ' אֲלֹא רַק בָּאֵם יָכוֹל עֲכָשׁוּ בְּשַׁעַת הַבְּרָכָה לְקִים אֶת כָּל הַמְצוֹה בְּשְׁלֵמוֹתָהּ, וּלְכַף בְּמְצוֹת סְפִירַת הָעֶמֶר, שְׁבַלְלִילָה הָרִאשׁוֹן אֵינוֹ יָכוֹל לְקִים אֶת כָּל הַמְצוֹה בְּשְׁלֵמוֹתָהּ - לֹא תִקְנוּ בְּרַכַּת שֶׁהַחֲנִינוּ.

וּמַעֲתָה - כּוֹתֵב הַמְהַרְלֶב"ח - מוּבָנִים הֵיטֵב דְּבַרֵי הָר"ן, כִּי בְּשִׁלְמָא אִם אָנוּ אוֹחֲזִים כְּאוֹתָן שִׁטוֹת שְׂאֵם לֹא סֶפֶר בְּלִילָה יָכוֹל לְסַפֵּר בַּיּוֹם, נִתֵּן לְהַגְדִיר אֶת הַמְצוֹה כְּמְצוֹה אַחַת מִתְּמַשְׁכַּת, שְׁכָל הַמ"ט יוֹם מְדַבְּקִים מֵהַלִּילָה הָרִאשׁוֹן עַד הַסּוֹף, וְהָיָה כְּלִילָא אֲרִיכְתָא כִּיּוֹן שְׁלֹא מְכַסִּיקִים יָמִים, וְשִׁפִּיר חֲשִׁיב שְׁכַבֵּר בְּלִילָה הָרִאשׁוֹן עוֹמֵד הוּא בְּתַחֲלַת כָּל הַמְצוֹה הַשְׁלֵמָה, וְהִיָּה רְאוּי לְבָרֵךְ 'שֶׁהַחֲנִינוּ'. עַל כֵּן כָּתֵב הָר"ן שְׂאֵנוּ אוֹחֲזִים לְהִלְכָה שְׂאִין לְסַפֵּר בַּיּוֹם, נִמְצָא אֵין סְפִירַת הָעֶמֶר מְצוֹה אַחַת מִתְּמַשְׁכַּת, אֲלֹא מְצוֹה הַעֲשׂוּיָה חֲלָקִים חֲלָקִים, וּמַעֲתָה שְׁבַלְלִילָה הָרִאשׁוֹן אֵינוֹ מְקִים אֶת הַמְצוֹה בְּשְׁלֵמוֹת אֲלֹא חֶלֶק אֶחָד בְּלִבָּד - אֵין רְאוּי לְבָרֵךְ עָלֶיהָ 'שֶׁהַחֲנִינוּ'.

וּבְשִׁבְלֵי הַלֶּקֶט (סֹדֵר פֶּסַח סִימָן רלד) כָּתֵב לְתַרְץ בְּשֵׁם אַחִיו רַבִּי בְּנִימִין: "מֵה שְׁלֹא נִהְגוּ לְבָרֵךְ שֶׁהַחֲנִינוּ, לְפִי שְׁזַמַּן סְפִירָה תְּלוּי בְּקִבְעִיעַת פֶּסַח, כְּמוֹ שְׁנֵאֵמֵר "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמִּחְרַת הַשַּׁבָּת", לָכֵן נִרְאָה שְׂאִין מְבָרְכִין עָלָיו זְמַן, וְדִי לוֹ בְּבִרְכַת זְמַן שֶׁל יוֹם טוֹב עֲצֻמוּ".

וּבִסְפָר 'עֵרֶךְ שִׁי תִרְץ שְׁבַרְכַת שֶׁהַחֲנִינוּ מְבָרְכִים עַל מְצוֹה הַבָּאָה מְזַמַּן לְזְמַן, דְּהֵינּוּ מְצוֹה הַנְּעִשִׂית לְכָל הַפְּחוֹת אַחַת לְשִׁלְשִׁים יוֹם, וּמְצוֹת 'סְפִירַת הָעֶמֶר' שֶׁהִיא מִתְּמַשְׁכַּת לְמִשְׁךְ נ' יוֹם, נַחֲשֶׁבֶת בְּגֵדֵר 'מְצוֹה תְּמִידִית' שְׂאִין לְבָרֵךְ עָלֶיהָ 'שֶׁהַחֲנִינוּ'.

וּבִסְפָר 'אַגְדוֹת יִשְׂרָאֵל' (חֶלֶק מִטַּעֲמֵי בְּרוּךְ דָּף ע, ב) הִבִּיא תִרְוִץ מְתוּק בְּשֵׁם בְּנוֹ, כִּי בְּרַכַּת 'שֶׁהַחֲנִינוּ' מְהוּה הוֹדָאָה עַל שְׂזַכְיֵנוּ לְבוֹא אֶל זְמַן קִיּוֹם אוֹתָהּ מְצוֹה, אוּלָם בְּמְצוֹת סְפִירַת הָעֶמֶר - עֵקֶר הַכְּסוּפִין לְהַגִּיעַ אֶל יוֹם הַחֲמִשִּׁים, כְּמֵאֵמֶר הַכְּתוּב (ויקרא כג, זו): "עַד מִמִּחְרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִיעַת תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה'", וְהַמְנַחָה חֲדָשָׁה - הִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, 'מִנְחַת עֲגִיל', שְׂאֵינָה מִתְּקִימָת אֲלֹא בְּמִי שְׂמִמִּית עֲצֻמוֹ עָלֶיהָ, וְנִקְרָאת 'חֲדָשָׁה' כְּמֵאֵמֶר רַבּוֹתֵינוּ (רש"י דְּבָרִים כו, זו) 'בְּכָל יוֹם יְהִיּוּ בְּעֵינֶיךָ כְּחֲדָשִׁים'. וְאִם

והפעם, מתוך עמל ויגיעה, ובכך ישארו קנני קבוע בנפש האדם לעולם ועד. ומוכן מעתה שאין לברך 'שהחינו' על ספירת העמר, כי אין האורות הללו משהו חדש, אלא מה שידיענו כבר בפסח מכח אתערותא דלעילא, אנו משיבים עתה אותם אורות בכח אתערותא דלתתא.

נשים בספירת העמר

נשים פטורות ממצות ספירת העמר, שכן יש לה זמן קבוע, ומצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות, ועל פי הסוד אינן סופרות כלל. ולכן צריך ללמד את הנשים שלא תברכנה. ויש בתי ספר מסימים לבנות, שהנהיגו ספירת העמר ביום בברכה, ובדאי לא נכון עושים, הן מצד הזמן של הברכה, והן מצד שהבנות אינן שיכות במצוה אפלו כשיגדילו.

כן הוא בזהר הקדוש (פרשת תצוה דף קפג, א) וכן הוא ברמב"ם (תמידים ומוספין ז, כד) וכן במאירי (סוף פסחים). ודבר פלא מצינו ברמב"ן שכתב על דברי המשנה: איזוהי מצות עשה שלא הזמן גרמא וכו' - "ומצות עשה שאין הזמן גרמא שיר טובא, ושיר מורא וכבוד אב ואם, חלה, בכורים, כסוי הדם, וספירת העמר". ולכאורה צריך עיון מדוע אין נחשבת לשיטתו ספירת העמר כמצות עשה שאין הזמן גרמא, ותרוצים שונים נאמרו בדעתו, עין אבני גזר (סימן שפד) דברי יחזקאל (סי' מה אות ד') שרידי אש (ח"ב סי' קיז) בני ציון (ליכטמן או"ח תכו), ועוד א'.

והנה, דעת מרן (או"ח תקפט, ו) שאין לנשים לברך על מצות עשה שהזמן גרמא, והרמ"א כתב שמנהג נשות אשכנז כדעת רבנו תם

כן כל חשקו של אדם אשר חיש תעוף שהית אלה הימים להגיע אל מטרת הזמן שהוא יום הנו", ואיך יברך ביום הראשון ברכת 'שהחינו' אחר שאין אותו זמן מטרת רצונו.

[ועל דרך זו איתא ב'קדשת לוי' (פרשת נשא): "נראה לבאר מפני מה על כל המצוות מתר"ג מצוות מברכין שהחינו, ועל מצות ספירת העמר אין מברכין שהחינו. דהנה איתא בכתבי האריז"ל על פסוק (שמות ג, יב) "תעבדון את האלהים על ההר הזה", דהנה ידוע שקשהו ישראל במצרים היו משקעים במ"ט שערי טמאה, והקדוש ברוך הוא ברב רחמיו וחסדיו גאלם ממצרים כדי לקרבם תחת כנפי השכינה, ועל זה הצריך להם לספור ז' נקיים, ובלא ספירת הז' נקיים לא היה באפשר לקרבם תחת כנפי השכינה כידוע. וזהו פרוש הפסוק 'תעבדון את האלהים' פרוש תעבדו נו". ונמצא שהיו מצפים תמיד מתי יעבר המספר ויגיע הקרוב, ותמיד היה רצונם לכלות ימי הספירה. ואם היה באפשר לכלות ימי הספירה ברגע אחד, ותכף ומיד יתחיל הקרוב - אזי מה טוב ומה נעים היה להם בזה. ונמצא לפי זה אין שיה ברכת שהחינו על זה".]

עוד תרץ שם על פי הידוע בשם רבנו האריז"ל, שכל האורות הגדולים וההשפעות העצומות, באות לו לאדם בחג הפסח מכח אתערותא דלעילא, ללא שהוא ישקיע מאמץ בקנייתם, אולם מפאת שלא עמל לקנותם - מתפוגגים ומסתלקים אלו האורות בסיום החג, ויש לקנותם שוב מתוך אתערותא דלתתא, עמל ויגיעה של מ"ט ימי הספירה, ובחג השבועות יתגלו האורות במלואם,

א. כוון חשיבה מפרסם בענין זה (שחלק מהאחרונים הזכירוהו, ועין משמרת חיים ח"א עניני ספירת העמר אות א') הוא דמצות עשה שהזמן גרמא, הוא היכא שהמצוה שיכת בעצמותה לכל זמן, והתורה הגבילה המצוה לזמן ידוע, כגון מצות סכה ואכילת מצה, דיכול לישב בסכה כל השנה והתורה הגבילה המצוה לזמן ידוע, זה חשיב מצות עשה שהזמן גרמא. מה שאין כן גבי ספירת העמר, עצם המצוה היא לספור חמשים יום בין פסח לשבועות, ובזמן אחר - חסר בעצם המצוה, וא"כ אין המצוה מגבלת בזמן, אלא דבזמן אחר אין אפשרות לקימה כלל, וזה לא חשיב מצות עשה שהזמן גרמא, ודו"ק.

קָטָן שֶׁהִגְדִיל תּוֹךְ יְמֵי הַסְפִירָה

קָטָן שֶׁהִגְדִיל בְּתוֹךְ יְמֵי הַסְפִירָה - יֵשׁ לְהוֹרוֹת לוֹ שֶׁלֹא יִסְפֹּר מֵעַת שֹׁנְעֵשָׂה 'בַּר מִצְוֵה' בְּבִרְכָּה, אֲלֵא יִשְׁמַע אֶת הַבְּרָכָה מִן הַשְּׁלִיחַ צְבוּר וַיְכוּן לְצֵאת יְדֵי חוּבָה, וְכֵן יֵשׁ לְנַהֵג, וּמְכַל מְקוֹם אֵין לְמַחֹת בְּקָטָן שֶׁהִגְדִיל בַּיְמֵי הַסְפִירָה וּמְמַשִּׁיף לְסִפּוֹר גַּם אַחַר שֶׁהִגְדִיל בְּבִרְכָּה.

הַטַּעַם, שֶׁהַסְפִירָה שֶׁסִּפֵּר בְּקִטְנוּתוֹ, בָּעַת שֶׁהָיָה פְּטוּר מִן הַמִּצְוֹת, אֵינָה מְצַטְרֶפֶת עִם הַסְפִירָה שֶׁל יְמֵי הַגְּדֻלָּה, וְאֵין כָּאֵן 'תְּמִימוֹת'. כֵּן הֵבִיא בְּבִרְכֵי יוֹסֵף (תַּפְּט ס"ק"כ) בְּשֵׁם הָרַב 'פְּרִי הָאָרֶץ', וְהֵבִיאוּ גַם כֵּן מֵהַרִּי"י אֶלְגָּאִי בְּשֵׁלְמֵי צְבוּר (דָּף רח"ץ, ג), וּמֵהַר"א עֲנִתְבִּי בְּחֻמְקָה וּמוֹסֵר (פְּסַח אוֹת קמ"ט), וּמֵהַר"ח פְּלֶאגִי בְּמוֹעֵד לְכָל חַי' (ס"י ה' אוֹת ח'), וְכֵן הָעֵלָה מֵהַר"ש עֲנִגִיל (שׁו"ת מֵהַר"ש עֲנִגִיל ח"ז ס"י קיב).

וְאֶפְלוּ מִצְוֹת חֲנוּךְ דְּרַבָּנָן - אֵינָה מְטַלַּת עַל הַקָּטָן אֲלֵא עַל אָבִיו, כֵּן דָּעַת רַש"י (בְּרִכּוֹת מו"ח, א) וְהַרְמַב"ן בְּמַלְחָמוֹת (בְּרִכּוֹת פ"ג דָּף כ, ב) שֶׁקָּטָן אֵינוֹ חַיֵּב בְּמִצְוֹת כָּלֵל, לֹא מִדְּאוּרֵיתָא וְלֹא מִדְּרַבָּנָן. וְכֵן כָּתְבוּ הַרִיטְב"א וְהַמְאִירִי (מַגְלָה י"ט, ב). וְכָתְבֵי הַכֶּסֶף מְשֻׁנָּה (תַּמְצָ וּמִצְוָה ו, י) שֶׁדָּעַת הַרְמַב"ם - כְּדָעַת הַרְמַב"ן בְּזֶה.

וְהִנֵּה שֵׁיטַת תּוֹסְפוֹת (מַגְלָה י"ט, ב) שֶׁקָּטָן חַיֵּב בְּמִצְוֹת מִדְּרַבָּנָן, וְהִנֵּה מְקוֹם לוֹמַר שֶׁהוֹאִיל וְסְפִירַת הָעֵמֶר בְּזָמַן הַזֶּה דְּרַבָּנָן, מֵה לִי 'דְּרַבָּנָן' שֶׁל קִטְנוֹת וּמֵה לִי דְּרַבָּנָן שֶׁל 'גְּדֻלוֹת', וְהַכֵּל מְשֻׁף אַחַד.

אוּלָּם גַּם לְשִׁיטָה זוֹ הַדְּבָרִים אֲמוּרִים, שֶׁכֵּן מְצִינֵנוּ שְׂאִין קָטָן יָכוֹל לְהוֹצִיא אֶת הַגְּדוֹל יְדֵי חוּבָה בְּקִרְיַת הַמַּגְלָה, אֶפְלוּ שֶׁהִיא מִצְוָה דְּרַבָּנָן, מִטַּעַם שֶׁלְּגַבֵּי הַקָּטָן הוּא 'תְּרֵי דְרַבָּנָן' (חֲנוּךְ, וּקְרִיאת הַמַּגְלָה) וְלְגַבֵּי הַגְּדוֹל - חַד דְּרַבָּנָן, וְאֵין תְּרֵי דְרַבָּנָן מוֹצִיא חַד דְּרַבָּנָן. וְכֵן יֵשׁ לוֹמַר בְּעֵנִינְנוּ: אֵין תְּרֵי דְרַבָּנָן שֶׁל סְפִירַת הָעֵמֶר בְּקִטְנוֹת, מוֹצִיא חַד דְּרַבָּנָן שֶׁל

שֹׁנְשִׁים מְבָרְכוֹת עַל מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁהִזְמִין גְּרָמָא. לְאוּר זֹאת כָּתְבוּ פּוֹסְקֵי הַסְפָּרָדִים (בְּרִכֵי יוֹסֵף תַּפְּט ס"ק כב; כה"ח שֵׁם אוֹת ט) שֶׁיֵּשׁ לְעָרַעַר עַל אֵלוּ מִבְּנוֹת סְפָרַד הַנוֹהֲגוֹת לְסִפּוֹר הָעֵמֶר בְּבִרְכָּה, וּבִיּוֹתֵר הַזְּהִיר רַבְּנֵנוּ יוֹסֵף חַיִּים זִיע"א בְּשׁו"ת 'רַב פְּעָלִים' (ח"א סוּד יִשְׂרָאֵל ס"י יב) שֶׁעַל פִּי הַקְּבֵלָה נְשִׁים כָּלֵל לֹא תִסְפְּרֶנָּה, וְאֶפְלוּ שֶׁלֹא בְּבִרְכָּה, שֶׁכֵּן לְפִי תוֹרַת הַסוּד - אֵין שְׂכִיחוֹת בְּחִינַת מִצְוָה זוֹ אֲצֵל נְשִׁים כָּלֵל, וְהִרִי זוֹ כְּמִי שֶׁלֹא עָשְׂתָה וְלֹא כְלוּם, וְכֵן הַזְּהִיר הַגָּאוֹן רַבֵּי אֵלִיהוּ מְנִי זַצ"ל בְּזִכְרוֹנוֹת אֵלִיהוּ (מִן עֵמֶר אוֹת ג').

אוּלָּם מִבְּנוֹת אֲשֶׁכְּנֵז יֵשׁ שֶׁנִּהְיָה לְסִפּוֹר (אֲרַחוֹת רַבְּנֵנוּ ח"ב עֲמוּד צד בְּבִית הַגֵּר"י קוֹנִיבְסְקִי) וְיֵשׁ שֶׁלֹא נִהְיָה לְסִפּוֹר (הַלִּיכוֹת שְׁלֵמָה תַּפְּלָה פ"ז אֲרַחוֹת הַלְכָה הָעֵרָה 95 בְּבִית הַגֵּר"ש ז' אוּרְבַּךְ) וְרָאָה מְשֻׁנָּה בְּרוּרָה ח"ה מִהַדוּרֵת דְּרָשׁוּ בְּמִלּוּאִים עֲמוּד 41.

קָטָן בְּסְפִירַת הָעֵמֶר

קָטָן - סוֹפֵר בְּבִרְכָּה, וְגַם אִם הִפְסִיד יוֹם מִיְמֵי הַסְפִירָה, רִשְׁאֵי לְהַמְשִׁיךְ וְלְסִפּוֹר בְּבִרְכָּה.

אֵיתָא בְּגִמְרָא (חֲגִיגָה ו, א) "כֹּל הֵיכָא דְגָדוּל מַחֲיִיב מִדְּאוּרֵיתָא, קָטָן נְמִי מַחֲנִיכִין לִיה מִדְּרַבָּנָן, וְכֹל הֵיכָא דְגָדוּל פְּטוּר מִדְּאוּרֵיתָא, קָטָן מִדְּרַבָּנָן נְמִי פְּטוּר". וְלְכַאוּרָה סְפִירַת הָעֵמֶר בְּזָמַן הַזֶּה שֶׁהִיא מִדְּרַבָּנָן לְדָעַת רַב הַפּוֹסְקִים - הָיָה מְקוֹם לְפִטֹר קָטָן. וְכָבֵר עֲמַד בְּזֶה הַגָּאוֹן חִיד"א בְּבִרְכֵי יוֹסֵף (ס"י תַּרְנִז ס"ג) לְעֵנִין נְעֻנֶע לּוֹלֵב בְּחַל הַמוֹעֵד מִדְּרַבָּנָן. אֲכֹ הָעֵלָה הָרַב עֲרַף הַשְּׁלַחַן (שֵׁם ס"ק"א) שֶׁיֵּשׁ מִצְוֹת חֲנוּךְ לְקָטָן בְּכָל מִצְוֹת דְּרַבָּנָן, וְכֵן מִנְהַגְנוּ. וְכֵן כָּתְבֵי לְעֵנִין סְפִירַת הָעֵמֶר בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (תַּפְּט ס"ק"כ).

כְּאֲמוּר, קָטָן שֶׁהִפְסִיד יוֹם מִיְמֵי הַסְפִירָה רִשְׁאֵי לְבָרֵךְ בְּשָׂאֵר יְמֵים, שֶׁכֵּן קָטָן מְחִיבִים לְחַנְכוֹ בְּמִצְוֹת וּבְבִרְכוֹת וְאֵינוֹ מְזַהֵר עַל לְאוֹ דְלֹא תִשְׂאֵא' (תוֹס' ר"ה ל"ג, א).

בחיובים בין קטן לגדול, אין נחשב שנעשתה המצוה ברצף אחד, וחסר ב'תמימות'.

ולענין דין חנוף בגדול - זהו באמת חדוש עצום, בודאי שיש לבעל דין לחלק ולומר שמצות חנוף נתחדשה בקטן ולא בגדול. ואכן מרו מופת הדור הביא בספרו 'חזון עובדיה' אחרונים רבים שמהם משמע שלא נאמר דין חנוף בגדול כלל.

חדושו של בעל 'שואל ומשיב'

והנה לכאורה, עד פה פשיטא לן דודאי לסוברים שספירת העמר בזמן הזה מדאורייתא, אין הקטן יכול להמשיך בברכה. אכן מצינו מתוך דברי הגאון 'שואל ומשיב' (רביעאה ח"ג סי' קכז) מקום לפקפק בהנחה זו.

דכתב יסוד מחדש: דעת בה"ג שהמפסיד יום אחד מן הספירה - אינו סופר יותר בברכה, אזלא לשיטות שספירת העמר בזמן הזה דרבנן זכר למקדש, וכאשר חסר ב'תמימות' - לא דמי למקדש, ובטלה המצוה (ושוב איכא אסור לא תשא מדאורייתא). אולם לשיטות דהוי מדאורייתא, כל לילה מצוה בפני עצמה, שפך דין מצוה הנמשכת ימים רבים להיות כל יום מצוה בפני עצמה.

ממילא, נמצא שאם קטן מחיב מדאורייתא כשיגדיל, גם יכול לברך, שכל לילה מצוה בפני עצמה.

אלא שדברי ה'שואל ומשיב' נסתרים מן העבדה, שמצינו ראשונים אשר מחד גיסא אוחזים כדעת בה"ג, ומאידך גיסא סוברים שספירת העמר בזמן הזה דאורייתא. כן דעת ראבי"ה, וכך משמע בתרומת הדשן (סי' לז), ואף רב יהודאי גאון סובר שהוא מדאורייתא (הובא בבית"ל ר"ס תפט), ומקבל בפי מחברים רבים שהוא מחבר ספר 'הלכות גדולות', נמצא שאין יסוד מבסס לסברת ה'שואל ומשיב'.

ספירת העמר בגדלות. וכן העלה הגאון רבי יוסף ענגיל זצ"ל בספרו 'ציונים לתורה' (דף יד) בשם חדושי הרי"ם.

והנה, הגרב"צ אבא שאול זצ"ל בשו"ת אור לציון (ח"א או"ח לו) פליג בזה, וסובר שקטן שהגדיל סופר בברכה, מתרי טעמי:

א. על פי מה שיסד שם, שגם לדעת בה"ג - אין מצות ספירת העמר כל הימים מצוה אחת ארפה, כפי שמקבל לומר, אלא גם הוא מודה שכל יום ויום מצוה בפני עצמה, אלא ש'רצף ימים' (מדין 'תמימות') הוא תנאי בספירה, דאם אדם אבד את הרצף, הינו שהחסיר יום - אינו יכול לספר מכאן ואילך. ממילא קטן אפלו שלא היה בר חיוב כלל, כיון שבפעל ספר והוא בתוך הרצף, יכול לספר מכאן ואילך בברכה כשיגדיל (שכן כל יום מצוה בפני עצמה כאמור, וה'תמימות' הוא תנאי - שקיים בעניינו).

ב. הביא בזה סברא מחדשת, דאף אם נאמר דספירה שספר בקטנותו לא מהניא ליה כשיגדיל, וכמאן דליתא דמי, מכל מקום מסתברא דכשם שאנו מצוים לחנוף הקטן למצוות כדי שיהא מכיר ורגיל בעבודה וירגל בקיום המצוות, הוא הדין נמי בגדול שהתחייב בחצי מצוה כשהגדיל, וכגון שהגדיל באמצעה, יתחייב לסימה מדרבנן. כלומר דאף אם נאמר דבכהאי גוונא פטור מהמצוה מדאורייתא - מכל מקום יש לחיבו במצוה מדין חנוף.

ומרן הגר"ע יוסף זיע"א ב'חזון עובדיה' (עמ' רכג), הביא דבריו והשיג עליהם, ותמה מנין לפרש 'תמימות' פרוש מחדש שכזה, ובפרט שקשה מכח סברא לחלק על חבל האחרונים שהבאנו, ולהכניס בספק ברכות ללא צורך. ואף לשיטת ה'אור לציון' עצמו, שהרצף הוא תנאי בברכה, יש לדון שדינו של הרצף להיות כלו בחיוב, וכל עוד יש שני

קָטָן שֶׁהִגְדִיל - סְפִירַתוֹ בְּבִרְכָה מִטַּעַם סְפֵק סְפִיקָא

וְהֵנָּה, לְעֵיל הַזְכָּרָנוּ שְׁגַם אִם חֲנוּף בְּקָטָן דְּרַבְּנָן וְסְפִירַת הָעֵמֶר בְּזָמַן הַזֶּה דְּרַבְּנָן, לֹא יִבְרַךְ הַקָּטָן, מִכַּח כִּלְלָא דְּחַד דְּרַבְּנָן אֵינּוּ מוֹצִיא תְּרֵי דְּרַבְּנָן. וְכֵן דַּעַת הַפּוֹסְקִים לְהַלְכָה. אִיבְרָא דְּמַצִּינוּ לְדַעַת הָרֵאב"ד וְהַרְשֵׁב"א (הוֹבָא בְּב"י ס' נג) וְכֵן הוּא דַּעַת בְּעַל הָעֵטוֹר וְהַרִיא"ז, דְּחַד דְּרַבְּנָן מוֹצִיא תְּרֵי דְּרַבְּנָן, וְקָטָן רִשְׁאֵי מַעְקָר הַדִּין לְהוֹצִיא גְדוֹל יְדֵי חוּבָה בְּקִרְיַת הַמַּגְלָה.

מִמִּילָא מַצִּינוּ לְחַיֵּב קָטָן שֶׁהִגְדִיל בְּבִרְכָה מִטַּעַם סְפֵק סְפִיקָא: סְפֵק אִם כְּדַעַת הַבַּה"ג שְׁכָל יָמֵי הַסְּפִירָה מְצוּה אַחַת, אוּ דִילְמָא כָּל יוֹם מְצוּה בְּפָנֵי עֲצָמָה, וְאִפְלוּ תַמְצִי לומר שֶׁהַכֹּל מְצוּה אַחַת - שְׁמָא כְּדַעַת רִאשׁוֹנִים הַנ"ל דְּחַד דְּרַבְּנָן (מִדִּין חֲנוּף) מוֹצִיא תְּרֵי דְּרַבְּנָן, וְהַכֹּל נִחְשָׁב רִצְף אֶחָד. הָא לְמָה זֶה דוּמָה? לְמָה שְׁכַתְּב מֶרֶן (ס' תַּפְט ס"ח), שְׁאִם הוּא מְסַפֵּק אִם דִּלְג יוֹם א' וְלֹא סִפֵּר יִסְפֹּר שְׁאָר יָמִים בְּבִרְכָה, מִשּׁוּם דְּהוּי סְפֵק סְפִיקָא שְׁמָא לֹא דִלְג, וְאִם תַּמְצִי לומר דִּלְג - שְׁמָא הַלְכָה כְּהַפּוֹסְקִים דְּסַבִּירָא לִיהַ כָּל לַיְלָה מְצוּה בְּפָנֵי עֲצָמָה.

אוּלָּם דְּחָה בְּשׁו"ת יִבְיַע אֲמַר (ח"ג או"ח כח) דְּאִין לומר כֵּן, שְׁהֵרִי נוֹדַע בְּשַׁעְרִים מַה שְׁהָעֵלוּ הָאֲחֵרוֹנִים דְּלֹא מְהַנִּי סְפֵק סְפִיקָא בְּבִרְכּוֹת. וְכִמוּ שְׁכַתְּב הַגָּאוֹן לְחַם חֲמוּדוֹת (רִישׁ ה' צִיצִית אוֹת א) שְׁאִף בְּסַפֵּק סְפִיקָא לֹא יִצְאָנוּ מִיַּדִּי סְפֵק בְּרִכּוֹת לְהַקֵּל. וְכֵן כָּתַב בְּסַפְרוֹ מִלְּבוּשֵׁי יו"ט (ס' יז). וְכֵן הָעֵלָה הַגַּר"ד פֶּאֲרָדוּ בְּשׁו"ת מִכַּתְּם לְדוֹד (חאו"ח ס' ג) וְהָאֲרִיף לְמַעֲנִיתוֹ בְּרִאיוֹת נְכוּחוֹת לְבַסֵּס כִּלְלָא זֶה. וְכֵן דַּעַת מֶרֶן הַחִיד"א בְּסַפְרֵי הַקְּדוּשִׁים. וְאִם כֵּן מִתְעוֹרְרַת הַשְּׁאֵלָה: כִּיצַד חַיֵּב מֶרֶן בְּסַפֵּק דִּלְג לְבָרַךְ מִטַּעַם סְפֵק סְפִיקָא? וְתַרְץ בְּמִכַּתְּם לְדוֹד (ש"ס), דִּישׁ לְצַרְף דַּעַת הָרַמְבַּ"ם וְרַבִּי"ה דְּסְפִירַת הָעֵמֶר בְּזָמַן הַזֶּה דְּאוֹרִיטָא, הוּאִיל וְחַיֵּב בְּגוּף הַסְּפִירָה מִכַּח סְפִיקָא דְּאוֹרִיטָא

לְחוּמָרָא, יֵשׁ לְחַיֵּב גַּם בְּבִרְכָתָהּ, וְאֵע"ג דְּהַבְּרָכָה אֵינָה אֶלָּא מְדַרְבְּנָן - שְׁפִיר סְמִכִּינוּ לְבָרַךְ בְּסַפֵּק סְפִיקָא.

וּלְפִי זֶה, בְּנִדּוֹן דִּידָן מִמָּה נִפְשָׁךְ לֹא מְהַנִּי, אִי אֲזִלִּינוּ בְּתַר סְבִרַת הַפּוֹסְקִים שְׁסְפִירַת הָעֵמֶר בְּזָמַן הַזֶּה מְדַרְבְּנָן, הָא לֹא מְהַנִּי סְפֵק סְפִיקָא בְּבִרְכּוֹת, וְאִי מְצַרְפִּים דַּעַת הַפּוֹסְקִים דְּמִדְּאוֹרִיטָא - שׁוּב אִין הַקָּטָן מוֹצִיא אֶת עֲצָמוֹ לְכַשִּׁיגְדִיל לְכוּלֵי עֲלָמָא, דְּלֹא אֲתִי דְּרַבְּנָן וּמִפִּיק דְּאוֹרִיטָא. מִשּׁוּם הַכִּי לֹא יוֹעִיל וְלֹא יִצִּיל סְפֵק סְפִיקָא הַנ"ל.

עוֹד יֵשׁ לְדַחוֹת דְּבִנְדוֹן דִּידָן אֲפָשֶׁר לְהַעֲמִיד סְפֵק סְפִיקָא לְאִידָךְ גִּיטָא: סְפֵק אִם סְפִירָה בְּזָמַן הַזֶּה דְּאוֹרִיטָא (וְלְכוּלֵי עֲלָמָא אִין קָטָן שֶׁהִגְדִיל יְכוּל לְבָרַךְ) אוּ דִילְמָא דְּרַבְּנָן, וְאִפְלוּ תַמְצִי לומר דְּרַבְּנָן - שְׁמָא כְּהַפּוֹסְקִים שְׁאִין חַד דְּרַבְּנָן מוֹצִיא תְּרֵי דְּרַבְּנָן, וְאִם כֵּן מֵאִי חֲזִית. בְּפֶרֶט שֶׁהַבְּאֵנוּ דַּעַת הַפּוֹסְקִים הַסּוֹבְרִים שְׁמַצּוֹת חֲנוּף מְטַלְת עַל הָאֵב, וּמִמִּילָא אִין זֶה נִחְשָׁב אִפְלוּ חַד דְּרַבְּנָן. נִמְצָא סְפֵק סְפִיקָא הַנ"ל נֶפֶל בְּבִירָא.

לְכֵן מְסַקְנַת הַדִּין: רְאוּי לְהוֹרוֹת שְׁאִין לְקָטָן שֶׁהִגְדִיל בִּימֵי הַסְּפִירָה לְסַפֵּר בְּבִרְכָה אֶלָּא יִמְשִׁיף לְסַפֵּר בְּלֹא בְּרָכָה, אוּלָּם אִין לְמַחוֹת בְּקָטָן שֶׁהִגְדִיל בִּימֵי הַסְּפִירָה שְׁמַמְשִׁיף לְסַפֵּר בְּבִרְכָה.

סְפִירָה מְעֻמָּד

הַסְּפִירָה לְכַתְּחֵלָה צְרִיכָה לְהִיּוֹת מְעֻמָּד, וְלִמְדוּ זֹאת רְבוּתֵינוּ מִמָּה שְׁכַתּוּב בַּתּוֹרָה (דְּבָרִים טז, ט): "מִהַחֵל חֲרַמְשׁ בְּקָמָה תַּחֵל לְסַפֵּר שְׁבַעַה שְׁבַעוֹת", וְדַרְשׁוּ 'אֵל תִּקְרִי בְּקָמָה אֶלָּא בְּקוּמָה', וְאִם מְנָה מִיִּשְׁב יִצָּא. מִי שֶׁהוּא זָקֵן, חוּלָה, אָנוּס - שְׁעַת הַדַּחֵק כְּדִיעֲבַד דְּמִי, וּמִתַּר לוֹ לְסַפֵּר בִּישִׁיבָה לְכַתְּחֵלָה.

דְּרָשָׁה זוּ מְקוּרָה ב'פְּסִיקָתָא זוֹטְרָתָא' (פְּרָשַׁת אֲמַר), וְכֵן הוּא ב'מְדַרְשׁ תַּנְאִים עַל סִפְר דְּבָרִים'

לְכָל חַי' (ס"ה ה' אות יט), וְכָף הַמְנַהֵג בְּכָל
הַמְקוּמוֹת.

קִיּוֹם הַמְצִיָּה בְּצַבּוֹר (ב)

רְאוּי לְהִדְר וְלִסְפֹּר 'בְּרַב עִם', כְּמֵאמֵר הַכְּתוּב
'בְּרַב עִם הַדְּרַת מְלֶךְ', וְעִנְיָן זֶה מִתְקִים כְּאִשֶּׁר
הַסְּפִירָה נֶאֱמַרְתָּ יַחַד עַל יְדֵי כָּלֵם. מִמִּילָא מִי
שֶׁהָאֲרִיף בַּתְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה עָשָׂרָה, וְכִשְׁסִים -
מִתְחִילִים הַצַּבּוֹר לִסְפֹּר, עַדִּיף שֶׁיִּדְלַג עַל
אֲמִירַת 'לְשֵׁם יַחֲוֹד' וְיִסְפֹּר עִם הַצַּבּוֹר יַחַד,
מֵאִשֶּׁר שֶׁיִּצְטָרֵף לִסְפֹּר אַחֵר שֶׁסִּימוּ.

אִף עַל פִּי שֶׁפֶּסֶק מְרוֹן לְהִלְכָה (או"ח ס, ד)
'מְצוּוֹת צְרִיכוֹת כְּוֹנָה', רְאוּי לְחוּשׁ בְּסִפְק בְּרִכּוֹת
לְדַבְּרֵי הָאוֹמֵר 'אֵין צְרִיכוֹת כְּוֹנָה', וְלִכְּוֹן טוֹב
לְהַתְּנוּת בַּתְּחִלַּת יָמֵי הַסְּפִירָה בְּפְרוּשׁ: הַרְיֵנִי
מִכּוֹן בְּכָל לַיְלָה מְלִילוֹת הָעֵמֶר, שֶׁלֹּא לְצִאת
יְדֵי חוּבַת הַבְּרָכָה וְהַסְּפִירָה שֶׁל הָעֵמֶר בְּשִׁמְעַת
הַשְּׁלִיחַ צַבּוֹר אוֹ כָּל אָדָם אַחֵר, אֲלֵא רַק
בְּבִרְכַּת וּבִסְפִירַת הָעֵמֶר שֶׁאִסְפֹּר בְּעַצְמִי.

כְּתַב בְּשֶׁלְחַן עֶרְוֶף הַגַּר"ז (תפ"ט, יב): "וְאֶפְלוּ
לֹא סִפֵּר עִמָּהֶם כָּלֵל אֲלֵא שֶׁשָּׁמַע הַסְּפִירָה
מִן אֶחָד וּמִן הַצַּבּוֹר שֶׁסִּפְרוּ וְלֹא נִתְכַּוְּנוּ כָּלֵל
לְהוֹצִיא, וְגַם הוּא לֹא נִתְכַּוְּנוּ לְצִאת בְּשִׁמְעָה
זוֹ אֲלֵא שֶׁשָּׁמַע לְפִי תָמוּ לֹא יִבְרַךְ כְּשִׁיִּסְפֹּר
בְּלַיְלָה שֶׁהַשׁוֹמֵעַ כְּוֹנָה, וְאֶפְלוּ אִם הָיָה
מִחֻשָּׁב אֵין אֲנִי מִתְכַּוְּנוּ לְצִאת בְּסְפִירָה זוֹ אֵין
זֶה כְּלוּם לְהָאוֹמְרִים שֶׁמְצוּוֹת אֵין צְרִיכוֹת
כְּוֹנָה כָּלֵל אֲלֵא אִם כֵּן מִחֻשָּׁב אֲנִי מִתְכַּוְּנוּ
שֶׁלֹּא לְצִאת בָּהּ."

וְהִנֵּה לְמִקְרָא חֲמֵרָא זוֹ מִתְעוֹרְרַת שְׁאֵלָה,
כִּיצַד זֶה נִהְיָ שֶׁהַשְּׁלִיחַ הַצַּבּוֹר מְבָרֵךְ וְסוֹפֵר,
וְשׁוֹב מְבָרֵכִים וְסוֹפְרִים כָּל הַקְּהָל, וּמִדּוּעַ אֵין
חוֹשְׁשִׁים שֶׁיִּצְאוּ מִצַּד שׁוֹמֵעַ כְּוֹנָה?

וּבִישׁוּב הָעִנְיָן, מְצִינּוּ סְבָרָא בְּרֵאשׁוֹנִים,
שֶׁבְּמִקּוֹם שֶׁבְּשַׁעַת שְׁמִיעָה מִתְכַּוְּנוּ הָאָדָם לְבָרֵךְ
שׁוֹב - הוּי כְּאֵלוֹ הִיָּתָה מִצְדוֹ כְּוֹנָה לְהִדְיָא
שֶׁלֹּא לְצִאת, כֵּן אֵיִתָּא בְּתַלְמִידֵי רַבְּנּוּ יוֹנָה

(דְּבָרִים שֵׁם): "בְּקִמָּה תַּחַל לִסְפֹּר - אֵל תִּקְרָא
בְּקִמָּה אֲלֵא בְּקוּמָה, מִכָּאן שְׁאֵין מְבָרֵכִין עַל
סְפִירַת הָעֵמֶר אֲלֵא מְעַמְד", וְהוֹבָאָה בְּפוֹסְקִים:
הַרְ"א"ש (סוף פְּסָחִים), וְשַׁבְּלֵי הַלֵּקֵט (ס"ה ר"ד);
שִׁסּוֹ, וְסִפְרָה הָאֲשִׁכּוֹל (ח"א ע"מ נה), וְעוֹד. וְעַל
כָּל פְּנִימֵי נִרְאָה שְׁאֵינָה אֲלֵא אִסְמַכְתָּא בְּעֵלְמָא,
וּבְדִיעַבְדַּ שְׁפִיר דְּמִי.

קִיּוֹם הַמְצִיָּה בְּצַבּוֹר (א)

מְצוּהָ עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לִסְפֹּר סְפִירַת הָעֵמֶר
בְּעַצְמוֹ, וּמִכָּל מְקוֹם אִם נִתְכַּוְּנוּ לְצִאת יְדֵי חוּבָה
בְּסְפִירַת הַש"ץ, וְהַש"ץ מִתְכַּוְּנוּ לְהוֹצִיא, יוֹצֵא
יְדֵי חוּבָה מִדִּין שׁוֹמֵעַ כְּוֹנָה. וְנוֹהֲגִים שֶׁשְּׁלִיחַ
הַצַּבּוֹר מְבָרֵךְ וְסוֹפֵר תְּחִלָּה בְּקוֹל רֹם, וְהַקְּהָל
עוֹנָה אַחֲרָיו.

אֵיִתָּא בְּמִנְחוֹת (ס"ה, ב): "תָּנוּ רַבְּנָן, וְסִפְרַתֶּם
לָכֶם, שֶׁתְּהֵא סְפִירָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד", וְכֵן
דָּרְשׁוּ בְּסִפְרָה (מג, א): "וְלִקְחַתֶּם לָכֶם, שֶׁתְּהֵא
לְקִיחָה בְּיַד כָּל אֶחָד וְאֶחָד". וְלִעֲנִין לְצִאת
מִדִּין שׁוֹמֵעַ כְּוֹנָה - כֵּן הָעֵלוּ הַפּוֹסְקִים, עִין
מג"א תפ"ט ס"ב, וּבִי"ל שֵׁם, שֶׁמְהַנִּי לְצִאת
מִדִּין שׁוֹמֵעַ כְּוֹנָה, הוּוּ בְּבִרְכָה וְהוּוּ בְּסְפִירָה.

וְהַגָּאוֹן הַרְ"א"ש לְרַבֵּי יַעֲקֹב שְׂאוּל אֶלְיָשֶׁר
זצ"ל, מֵעִיד בְּשׁו"ת יִשָּׂא אִי"ש (או"ח ה')
שֶׁמִּיָּמִים יְמִימָה הָיָה הַמְנַהֵג בִּירוּשָׁלַיִם
שֶׁהַקְּהָל מְבָרֵכִים תְּחִלָּה, וְשְׁלִיחַ הַצַּבּוֹר
לְאַחֲרֵיהֶם. אוּלָם מְנַהֵג זֶה הִבִּיא רַבִּים לְיַדֵּי
מְכַשְׁלָה, שֶׁכֵּן הָיוּ מִהֶמוֹן הָעַם שֶׁטּוֹעִים
בְּסְפִירַת הַיּוֹם הַנִּכּוֹן. לָכֵן תִּקְנּוּ גַבְּאֵי וּפְרָנְסֵי
בְּתֵי הַכְּנִסְיוֹת, שֶׁיְהִי הַחֲזוֹן סוֹפֵר תְּחִלָּה וְלְאַחֵר
מִכּוֹן הַצַּבּוֹר, וְכֵן לֹא יְבוֹאוּ לְיַדֵּי מְכַשׁוֹל, שֶׁכֵּן
יִשְׁמְעוּ תְּחִלָּה מִפִּי שְׁלִיחַ הַצַּבּוֹר מִהוּ הַיּוֹם
הַמְּדִיק. וְכָתַב שְׂאֵף עַל פִּי שֶׁבִטְלוּ מְנַהֵג
קְדָמוֹן, לֹא מְחָה בָּהֶם הוֹאִיל וְכּוֹנְנָתֶם לְשֵׁם
שְׁמַיִם, וְכִדִּין עָשׂוּ לְתַקּוֹן הַמְּעוֹת.

וְכֵן מִשְׁמַע מִתְּשׁוּבַת הַרְשֵׁב"א שֶׁכֵּן הָיָה מְנַהֵג
מִקּוּמוֹ, וְכֵן פֶּסֶק מֵהַר"ח פְּלָאג'י זצ"ל בְּמִוֵּעַד

היא מדרבנו, וספק דרבנו לקולא. אבל קדם שקיעת החמה, אינו זמן ספירה כלל, ואפלו בערב שבת אחר שקבלו שבת - אין לספר ספירת העמר קדם שקיעת החמה.

כן מבאר בתוספות (מנחות סו, א) שגם בספק חשכה יכולים לברך ולספר ספירת העמר, מטעם ספק דרבנו לקולא, וכן כתבו עוד ראשונים. וכן דעת מרן (תפס, ב-ד) שכתב רק שהמדקדקים אינם סופרים עד צאת הכוכבים, וכן ראוי לעשות. מוכח שמדינא יכולים לספר בבין השמשות.

תנאי בספירת העמר

התפלל עם הצבור ערבית, וסימו להתפלל בין השמשות, אם רוצה להיות מן המדקדקים ולספר אחר צאת הכוכבים, אבל מאידך גיסא חושש שמא בביתו לבדו עלול לשכח, רשאי לספר בלי ברכה בבית הנכנסת, ולעשות תנאי, וכך יאמר: אם אזכר כשאגיע לביתי לספר בצאת הכוכבים - פונתי שלא לצאת ידי חובה בספירה הזאת, ואם לא אזכר לספר כשאגיע לביתי בצאת הכוכבים - הריני יוצא בספירה זו שאני סופר עכשו. וכשיגיע לביתו (אמר צאת הכוכבים) - יספר בברכה.

כן פסק מרן השו"ע בסימן תפט סעיף ג', ובמג"א ומ"ב (סקט"ז). ואף על פי שבשעה שסופר בביתו - נמצא אינו סופר ברב עם, עדיף לדקדק בהדור 'המדקדקים' של זמן הספירה, שהוא הדור בגוף המצוה וגדריה, מאשר הדור חיצוני של 'ברב עם'. ועל דרך זו כתב הגאון רבי עקיבא איגר (או"ח סי' מו) שהמתפלל עם הצבור ירא שמא יעבר זמן קריאת שמע, יכון בדרך תנאי קדם קריאת שמע דקרננות, ויאמר: אם יעבר הזמן - הריני יוצא ידי חובה בקריאה זו, ואם לא יעבר - לא אצא ידי חובה בקריאה זו, אלא בקריאת שמע שאמר בברכותיה.

(ברכות ו, א) בשם רבנו שמואל, גבי הבדלה, שנהגו לשמע בבית הנכנסת ואעפ"כ מברכים בבית שנית, שכן בשעת שמיעה - היתה פונתם לחזר ולהבדיל בבית, והוי כאלו פונו להדיא. ונראה שכן דעת מרן (או"ח ו, ד) לגבי העונים אמן על ברכות השחר ששומעים מפי חבריהם, דרשאים לברך בעצמם מן הטעם הנ"ל.

ועל כל פנים ודאי טוב להתנות להדיא, כמו שהזכרנו בהלכה.

ספירה בכל לשון ובלא הבנה

ספירת העמר - רשאי לאמרה בכל לשון שהוא מבין, והאומר בלשון הקדש ואינו מבין - לא יצא, וצריך לחזר ולאמרה בלשון שהוא מבין בלא ברכה.

כן העלה המג"א (סק"ב) שגם בלשון הקדש לא יצא אם לא מבין, דאין זו ספירה כיון שלא ידע מאי קאמר. אבל היעב"ץ בשו"ת שאלת יעב"ץ (סי' קלט) וכן בספרו מור וקציעה (סי' תפט) חלק על דברי המגן אברהם, וכדעתו העלה בשו"ת פני מבין (או"ח סי' קלב אות א'), וכן העלה מהר"י עי"אש בסוף ספר 'שבט יהודה' (דף מא, ב), עין שם.

זמן הספירה

לכתחלה - זמן ספירת העמר משעת צאת הכוכבים, וכך נוהגים המדקדקים להמתין ולא לספר לפני הזמן הזה. ומי שלא הספיק לספר בתחלת הלילה - הולך ומונה כל הלילה עד עלות השחר.

סימו תפלת ערבית בתוך זמן בין השמשות, ואם ימתינו הצבור ולא יספרו עד צאת הכוכבים קים חשש שמא חלק מהמתפללים ישכח לספר בבית - רשאים לספר בזמן בין השמשות, לפי שבזמן הזה ספירת העמר

מְנַהֲגֵי הַסְּפִירָה

יש נוהגים לספור בתפלת ערבית אחר קדיש תתקבל, ויש לזה סיוע מדברי רב האי גאון ב'ארחות חיים' (אות ד') ויש בזה מנהגים שונים: יש הנוהגים בין 'ברכו' ל'עלינו לשבח', ויש נוהגים אחר 'שיר המעלות'. ומנהג ירושלים לספור אחר עלינו לשבח, וכן נכון לנהג גם על פי הקבלה.

לאחר הספירה אומרים: 'הרחמן הוא יחזיר עבודת בית המקדש למקומה במהרה בימינו אמן' [ויש שאומרים: 'הרחמן הוא יבנה לנו בית המקדש ויחזיר העבודה למקומה במהרה בימינו אמן']. שכן הספירה היא זכר למקדש.

אמירת 'למנצח בנגינות'

בספר 'שלמי חגיגה' (דף רחצ, ג) הביא משם מהר"י צמח ב'נגיד ומצוה': במ"ט ימים אלו מכוון במ"ט תבות שיש במזמור 'אלקים יחננו ויברכנו', ובמ"ט אותיות בפסוק 'ישמחו וירננו לאמים', תבה ואות בכל לילה. וצריך לומר כל המזמור בספירת העמר.

עוד שם: "מצאתי כתוב בשם אגרת הרמב"ן, שכל ימי העמר כשאומרים ברכת כהנים, אם יאמר היחיד מזמור למנצח בנגינות בצורת המנוחה - יצליח במעשיו, ולא יהיה נזק כל היום. וסיים: וטוב לאמרו בכל יום, והאמרו בצורת המנוחה בכל יום בהנף החמה לא יקרה לו שום מקרה רע, וכאלו הדליק המנוחה בבית המקדש".

והקשה על זה ב'חזון עובדיה' (יו"ט עמוד רלו), מהא דאיתא בסוטה (מ, א) על כיוצא בזה:

כל האומרים אינו אלא טועה, כלום יש עבד שמברכו רבו ואינו מסביר לו פנים? והינו שאינו מאזין לו. ומשם למדנו שאסור לומר שום דבר בשעת ברכת כהנים, וצ"ע.

ושוב כתב שראה בספר 'דרו ישרה' להגאון רבי ראובן בן אברהם ז"ל (הנדפס מחדש בשנת תשנ"ח ע"י ישיבת שובי נפשי עמ' נ) ושם כתוב: "שכל האמרו אחר ברכת כהנים בבקר בכל ימי הספירה יהיה מצליח במעשיו ולא יאנה לו כל און", מבאר מזה שאין הפונה על ברכת כהנים בשעה שנושאים כפיהם לברך את ישראל, אלא אחר ברכת כהנים שאומרים אחר ברכות השחר וברכות התורה. ונחה גם שקטה הארץ.

המתנה ל'צאת הכוכבים'

מנהג יפה אף נעים שבמים אלו ימתינו בין מנחה לערבית, בפרט בבתי כנסיות שנוהגים להתפלל ערבית קדם צאת הכוכבים, כדי לקיים מצות ספירת העמר בזמנה. וראוי לנצל את הזמן לשמיעת דברי תורה ומוסר מפי תלמיד חכם, וביחוד ב'פרקי אבות' שהוא דבר הלמד מענינו. נמצא מצוה גוררת מצוה, שכדי לקיים מצוה מן המבחר אחר צאת הכוכבים, לומדים תורה ברבים. וראוי לעשות כן בכל קהל. וכל המזכה את הרבים זכות הרבים תלוי בו.

דלג ספירת יום אחד

שכח או הזיד ולא ספר ספירת העמר לילה אחד - אם נזכר ביום, יספר ביום בלא ברכה, ומכאן ואילך יכול לשוב למנות בברכה. ואם לא נזכר ביום אינו יכול יותר לברך על ספירת

ב. שצריך לכלל עצמו בבנין בית המקדש, ויש טעם בזה על פי הסוד, כן כתב הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א בספרו 'תורה בציון' (עמ' נה).

ג. אמנם עין בשו"ת אבני לוי להרה"ג אלמוג לוי שליט"א (ח"א סי' כח עמודים קעט-קפז) שהעיר אחר נשיקת עפר כפות רגליו הקדושות של מרן מופת הדור זיע"א, דלשון הרב שבט מוסר (פל"א אות יא) שהביא ממנורת המאור בשם אגרת הרמב"ן הנ"ל: "לאמרו בימי העמר כששליח צבור אומר ברכת כהנים יאמר היחיד למנצח בנגינת מזמור שיר עד אפסי ארץ ויצליח במעשיו". וכן מפרש בילקוט מעם לועז למהר"י כולי (פרשת אמר עמ' רעט): "אחר ברכת כהנים שאומרים הכהנים שחרית". וגם בלשון הרב 'דרו ישרה': ברכת כהנים בבקר, וכתב לישיב באפן אחר הקשיא ממסכת סוטה מ. באפן אחר, ועין שם שהאריך.

ובאור הדברים מטעם ספק ספיקא, שְׁמָא כְּהַסוּבְרִים שְׁכָל יוֹם מִצְוָה בְּפָנֵי עֲצָמָה, וְגַם אִם תִּמְצִי לומר שֶׁהַכֹּל מִצְוָה אַחַת - שְׁמָא סְפִירַת יוֹם הוּי סְפִירָה.

סְפִיקוֹת בְּסְפִירַת הָעֵמֶר

קָם בְּאַשְׁמֶרֶת הַבֶּקֶר וּמִסְתַּפֵּק אִם עֵדִין לִילָה או יוֹם - יְכוּל לְסַפֵּר בְּבִרְכָה, מִטַּעַם סְפֵק סְפִיקָא, שְׁמָא לִילָה הוּא, וְגַם אִם תִּמְצִי לומר יוֹם - שְׁמָא לְהִלְכָה סְפִירַת יוֹם מֵהֵנִי. וְכֵן פְּסֵק בְּשׁו"ת מַהֲר"ש עֲגוּגִיל (ס"ו מ"ח).

הַבֵּא לְסַפֵּר סְפִירַת הָעֵמֶר, וְנִסְתַּפֵּק אִם סֵפֶר בְּלִילָה הַקּוֹדֵם או דְּלַג - סוֹפֵר בְּבִרְכָה (ש"ע תפ"ט, ח) מִטַּעַם סְפֵק סְפִיקָא: שְׁמָא הִלְכָה כְּסוּבְרִים שְׁכָל לִילָה מִצְוָה בְּפָנֵי עֲצָמָה, וְגַם אִם תִּמְצִי לומר שֶׁהַכֹּל מִצְוָה אַחַת - שְׁמָא סֵפֶר בְּלִילָה הַקּוֹדֵם.

שְׁכַח בְּלִיל שַׁבַּת לְסַפֵּר סְפִירַת הָעֵמֶר, וְקָבַל שַׁבַּת מִבְּעוֹד יוֹם - סוֹפֵר בְּלֵא בְּרַכָּה, וְאַחַר כֵּן יִמְנֶה בְּלִיל שַׁבַּת בְּבִרְכָה, וְכֵן בְּשֵׁאר הַלֵּילוֹת יִמְנֶה בְּבִרְכָה. (ש"ת ז'רע אָמַת (ס"ו סו) שְׁלָמִי צְבוּר (דף רח"ץ אות כט) ש"ת רב"י יְדִידְיָה טִיָּאָה וַיִּיל (או"ח ס"ו לט) וְעוֹד).

הִיא עוֹמֵד בְּבֵין הַשְּׁמֻשׁוֹת, וְנִזְכָּר שְׁלֵא סֵפֶר אֲמַשׁ, יְסַפֵּר מִיָּד אֶת הַסְּפִירָה שֶׁל אֲמַשׁ בְּלִי בְּרַכָּה, וְלֵאחֶר צֵאת הַכּוֹכָבִים יְסַפֵּר אֶת הַסְּפִירָה שֶׁל הַיּוֹם בְּבִרְכָה. וּבֵאֵפֶן הַזֶּה נִכּוֹן לְהַזְהֵר שְׁלֵא יְסַפֵּר עֵמֶר בְּשֵׁאר הַלֵּילוֹת אֲלֵא אַחַר צֵאת הַכּוֹכָבִים, שְׁלֵא יִרְאֶה כְּתָרְתִי דְסְתָרִי. אִף זֶה (שְׁיָכוּל לְבָרֵךְ מִכָּאן וְאֵילָף) הוּא מִטַּעַם סְפֵק סְפִיקָא, שְׁמָא לֹא בְּעֵינֵי תְּמִימוֹת, וְגַם אִם בְּעֵינֵי תְּמִימוֹת - שְׁמָא מֵהֵנִי סְפִירַת יוֹם, וְכִבְר מְנָה בְּאוֹתוֹ יוֹם, דְּבֵין הַשְּׁמֻשׁוֹת הוּי סְפֵק יוֹם, וְשׁוֹב הוּי תְּמִימוֹת.

וְאִם נִזְכָּר לְאַחֶר צֵאת הַכּוֹכָבִים שֶׁל הַגְּאוּנִים, שֶׁהוּא 'בֵּין הַשְּׁמֻשׁוֹת' שֶׁל רַבְּנוּ תָּם, אֵינּוּ יְכוּל לְסַמֵּךְ עַל זֶה וּלְצַרְפֵּי סְפִירַתוֹ לְסַפֵּק שְׁמָא

הָעֵמֶר, אֲלֵא יְסַפֵּר בְּלֵא בְּרַכָּה מִשׁוּם שְׁחָסֵר לוֹ ב'תְּמִימוֹת'. וְכֵן הַדִּין אִם חָסֵר כְּמָה לֵילוֹת, אִם סֵפֶר (בְּכוּלֵן) בְּיוֹם - חוּזֵר וּמְבָרֵךְ, וְאִם חָסֵר יִמְנֶה אַחַת - שׁוֹב אֵין חוּזֵר וּמְבָרֵךְ, אֲלֵא חִיב לְהַמְשִׁיךְ לְסַפֵּר בְּלֵא בְּרַכָּה וְכֵן פְּסֵק בְּשׁו"ע (תפ"ט, ח), וְטוֹב לומר בְּלֵא בְּרַכָּה אֶת הַיָּמִים שְׁחָסֵר קֹדֶם כְּגוֹן לומר 'אֶתְמוּל הִיא כֵּן לְעֵמֶר וְהַיּוֹם כֵּן לְעֵמֶר' (כְּסִבְרַת הַר"ץ גִּיאַת בְּתֵרוּצוֹ הַשְּׁנִי וְהוּבָא בְּבִאוּר הַלְכָה שֵׁם ד"ה סוֹפֵר בְּשֵׁאר הַיָּמִים).

וּמִנְהַג נִכּוֹן בִּירוּשָׁלַיִם ת"ו וְגַלְלוּתִיָּה לְסַפֵּר בְּכָל יוֹם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שְׁחָרִית בְּלֵא בְּרַכָּה, שְׁאִם אֶחָד שְׁכַח לְסַפֵּר בְּלִילָה, יוֹעִיל לוֹ שְׁמַכָּאן וְלְהַבֵּא יְסַפֵּר בְּבִרְכָה.

דַּעַת בַּה"ג הַמְּפָרְסֵמֶת (הוּבָא בְּתוֹס' מְגַלָּה כ', ב וּמִנְחוֹת ס"ה, א) שֶׁהַמְּפָסִיד לִילָה אֶחָד שׁוֹב לֹא יְסַפֵּר בְּשֵׁאר לֵילוֹת, מִפְּנֵי שְׁחָסֵר ב'תְּמִימוֹת תְּהֵינְהוּ, וְכֵן הַבֵּיא הַר"ן (סו"ף פְּסָחִים) בְּשֵׁם רַב יְהוּדָי גְּאוּן. אוֹלָם הַבֵּיא שֵׁם שְׂרַב הַאי גְּאוּן סוּבֵר שְׁאִם נִזְכָּר וְסֵפֶר בְּיוֹם, חֲשִׁיב תְּמִימוֹת וּמִמְשִׁיךְ לְסַפֵּר. וְדִיק הַבֵּית יוֹסֵף (ס"ו תפ"ט) מְדַבְּרִיו, שְׁאִם לֹא סֵפֶר בְּיוֹם - יוֹדֶה לְרַב יְהוּדָי שְׁלֵא יְסַפֵּר עוֹד. וְהַתּוֹסְפוֹת (מִנְחוֹת שֵׁם) תְּמַהוּ עַל דְּבָרֵי בַּה"ג, וְאִף הָרֵא"ש (פְּסָחִים ס"ס מ"א) הַבֵּיא דַּעַת ר"י שְׁכָל לִילָה מִצְוָה בְּפָנֵי עֲצָמָה. וּפְסֵק מִרְוֹן הַשְּׁלַחֵן עֵרוּךְ (תפ"ט, ח) שֶׁהַמְּפָסִיד יוֹם אֶחָד סוֹפֵר בְּשֵׁאר הַיָּמִים בְּלִי בְּרַכָּה (דְּהֵינּוּ שְׁלֵפְחוֹת יְסַפֵּר, כְּדִי לְהַרְוִיחַ שֵׁיטַת הַתּוֹסְפוֹת, אֲבָל לֹא יִבְרַךְ מִחֲשֵׁשׁ לְדַעַת הַבַּה"ג).

עוֹד נִחְלָקוּ בַּה"ג וְרַבְּנּוּ תָּם אִם סְפִירַת הָעֵמֶר בְּיוֹם מֵהֵנִי, דַּעַת בַּה"ג דְּמֵהֵנִי, וְדַעַת רַבְּנּוּ תָּם דְּלֹא מֵהֵנִי. וּפְסֵק מִרְוֹן (שֵׁם ס"ע ז') שֶׁהַשְּׁוֹכַח לְסַפֵּר בְּלִילָה יְסַפֵּר בְּיוֹם בְּלֵא בְּרַכָּה. וְכָתַב הַמְּשֻׁנָּה בְּרוּרָה שְׁמִמְשִׁיךְ וְסוֹפֵר בְּבִרְכָה בְּשֵׁאר הַלֵּילוֹת.

וְכֵן מְבָאֵר בְּתֵרוּמַת הַדְּשָׁן (ס"ו ל"ז) דְּאֵנּוּ נִהְיִינוּ כְּבַה"ג (שְׁאִם הַפְּסִיד אֵינּוּ מְבָרֵךְ יוֹתֵר), אֲלֵא אִם כֵּן סֵפֶר בְּיוֹם, שְׁאֵז מִמְשִׁיךְ וְסוֹפֵר בְּבִרְכָה.

כְּתִיבַת מְנִינ הַיָּמִים לְעֵמֶר

כָּתַב בְּמִכְתָּב 'הַיּוֹם כֶּךָ וְכֶךָ לְעֵמֶר', וְשָׁכַח לְסַפֵּר בְּפִי. וְרֵשָׁאִי לְסַפֵּר בְּשָׂאֵר יָמִים בְּבִרְכָּה.

דַּעַת רַבִּים מֵהַפּוֹסְקִים שֶׁכְּתִיבָה חֲשׂוּבָה כְּדַבּוֹר, עֵינֵי שׁו"ת קוֹל אֱלֹהֵינוּ (חֶלֶק א' או"ח ל') וְהוֹכִיחַ זֹאת מִמָּה שֶׁפָּסַק מֶרֶן (או"ח ס"ל מז) שֶׁהַכּוֹתֵב צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּרִכּוֹת הַתּוֹרָה, וְכֵן הָעֵלּוּ עוֹד אַחֲרוֹנִים, וּמְכַלְלִים הַחֲתָם סוֹפֵר זְצ"ל. אַכֵּן דַּעַת הַגָּאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגַר (ס"ל כט) שֶׁלֹּא מוֹעֵלֵת סְפִירַת הָעֵמֶר בְּכְתִיבָהּ, וְכֵן דַּעַת 'בְּרַפְּי יוֹסֵף' (ס"ק יד). וּמִכָּל מְקוֹם רְאוּיָה שִׁיטָּה זֶה לְהַצְטַרֵּף לְסַפֵּק סְפִיקָא אִם לֹא סֵפֶר בְּפִי אוֹתוֹ הַיּוֹם, שְׁמָא כָּל לַיְלָה מִצְוָה בְּפִנֵּי עֲצָמָה, וְאִם תִּמְצָא לֹאמַר שֶׁלֹּא - שְׁמָא כְּתִיבָה כְּדַבּוֹר.

כָּתַב מְנִינ יָמִים וְלֹא כָּתַב מְנִינ שְׁבוּעוֹת - לְעֵנֶן צָרוּף 'כְּתִיבָה כְּדַבּוֹר' לְסַפֵּק סְפִיקָא, לְכַאוּרָה תִּלְיָא בְּפִלּוּגְתָּא דְרַבְּוֹתָא אִם מְנִינ הַשְּׁבוּעוֹת הוּא לְעִיכּוּבָא, לְדַעַת מַהֲר"ש הַלּוֹי (בְּתִשְׁבָּה ס"ה) הוּא לְעִיכּוּבָא, וְלְדַעַת הַכֶּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה (הַגְּבִי אוֹת ד') אִינוֹ מְעַכֵּב וּבְדִיעֵבֵד יֵצֵא. וּבְשׁו"ת אַגוּרָה בְּאֶהְלֵךְ הָעֵלָה דְּבְדִיעֵבֵד יִכּוֹל לְמַנּוֹת מִכָּאֵן וְלְהִבָּא בְּבִרְכָּה. אַע"ג דְּאֵיכָּא תְּרִיתֵי לְרַעוּתָא, וּמַעֲתָה יֵשׁ כָּאֵן מַעֲיִן סְפִיקָא לְחֻמְרָה (סְפִיקָא אִם כְּתִיבָה כְּדַבּוֹר, וְגַם תִּמְצָא לֹאמַר שֶׁכְּתִיבָה כְּדַבּוֹר - סְפִיקָא דִּילְמָא מְנִינ שְׁבוּעוֹת מְעַכֵּב) כְּבָר הָעֵלָה מֶרֶן מוֹפֵת הַדּוֹר בְּאַרְךָ (עַמ' רַלֵט -רַמב"ם) שֶׁלֹּא מְהִינֵי סְפִיקָא לְחֻמְרָא בְּמִצְוָה דְּרַבְּנָן שֶׁל סְפִירַת הָעֵמֶר.

[עוֹד יֵשׁ לְהַעֲרִי, שְׁאֵפְלוּ שֶׁלֹּא כְּוֵן בְּכְתִיבָתוֹ לְשֵׁם מִצְוָה, יֵשׁ לְסַמֵּךְ לְעֵנֶן זֶה עַל הַפּוֹסְקִים הַסּוֹבְרִים 'אֵין צְרִיכּוֹת כְּוֵנָה', שׁו"ע הַגַּר"ז

סֵפֶר בַּיּוֹם, וְאֵפְלוּ שֶׁמְנַהֲגוּ הַקְּבוּעַ לְהוֹצִיא אֶת הַשְּׁבֵת כְּדַעַת רַבְּנֵינוּ תָּם, וּמִכָּאֵן וְאֵילָךְ סוֹפֵר בְּלֹא בְּרָכָה, כְּמִי שֶׁהִפְסִיד אֶת הַסְּפִירָה יְמָמָה שְׁלֵמָה. שְׁכֵן פֶּשֶׁט הַמְּנַהֵג בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל כְּדַעַת הַגָּאוֹנִים, דְּלֹא כְּרַבְּנֵינוּ תָּם¹. וְכֵן פָּסַק בְּשׁו"ת מְנַחֵת יִצְחָק (ח"ט סו"ס נז).

הַרְהוֹר בְּסְפִירַת הָעֵמֶר

סְפִירַת הָעֵמֶר - צְרִיכָה לְהִיטֵב בְּדַבּוֹר פֶּה, אֲבָל בְּהַרְהוֹר לֹא יֵצֵא דְקִיּוּמָא לָן 'הַרְהוֹר לֹא כְּדַבּוֹר דְּמִי' (בְּאוֹר הַלֶּכֶה ס"ל תַּפְּט), וְאִם הַרְהוֹר בְּלִבּוֹ, יִכּוֹל וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ אַחֲרֵי כֶּךָ וְלְסַפֵּר סְפִירַת הָעֵמֶר בְּבִטּוּי שְׁפִתָּיִם, שְׁכֵן אֲסוּר בְּרָכָה שְׁאִינָה צְרִיכָה - אִינוֹ אֵלָּא בְּדַבּוֹר פֶּה, וְנִפְקָא מִקְרָא דְכְּתִיב 'וְבַל אֲשָׂא אֶת שְׁמוֹתֵם עַל שְׁפִתַי'. אֲמַנָּם אִם שָׁכַח וְלֹא סֵפֶר כֶּלָּל בְּפִי בְּלִילָה וּבַיּוֹם שְׁלֹאֲאַחֲרָיו, אִף עַל פִּי כֵן מִמְּשִׁיךְ לְסַפֵּר בְּשָׂאֵר לַיְלוֹת בְּבִרְכָּה מִטַּעַם סְפִיקָא, שְׁמָא 'הַרְהוֹר כְּדַבּוֹר דְּמִי' וְחָשִׁיב שֶׁסֵּפֶר, וְאִם תִּמְצָא לֹאמַר שְׁאִינוֹ כְּדַבּוֹר שְׁמָא הִלְכָה כְּמָאן דְּאָמַר כָּל יוֹם מִצְוָה בְּפִנֵּי עֲצָמָה, וְלְכַתְּחִלָּה צָרִיךְ לְהַשְׁמִיעַ לְאֲזַנָּיו, סֵפֶר וְלֹא הַשְׁמִיעַ לְאֲזַנָּיו יֵצֵא.

כֵּן שְׁמַעְנוּ מִפִּי מֶרֶן הַרַאש"ל רַבִּי יִצְחָק יוֹסֵף שְׁלִיט"א, שֶׁשִּׁיךְ לְצַרֵּף גַּם כֵּן שִׁיטַת הַסּוֹבְרִים 'הַרְהוֹר כְּדַבּוֹר דְּמִי' לְסַפֵּק סְפִיקָא, דְּהֵינּוּ אִם שָׁכַח לְסַפֵּר לַיְלָה אֶחָד וְהַרְהוֹר בְּלִבּוֹ, יִכּוֹל לְסַפֵּר לְמַחֲרַת בְּבִרְכָּה, שְׁמָא הִלְכָה כְּסוֹבְרִים שְׁכָּל לַיְלָה מִצְוָה בְּפִנֵּי עֲצָמָה, וְגַם אִם תִּמְצָא לֹאמַר שֶׁהַכֵּל מִצְוָה אַחַת - שְׁמָא עָלָה לוֹ הַרְהוֹר כְּסְפִירָה. [הַגַּם שֶׁלֹּא הַזְּכִיר כֵּן ב'חֲזוֹן עוֹבְדֵיה'. וְזֹאת דְּלֹא כְּפִי שֶׁכְּתַב בְּסֵפֶר 'כִּי בֹא מוֹעֵד', שֶׁהֵבִין מִפְּשָׁטוֹת דְּבַרֵּי ה'חֲזוֹן עוֹבְדֵיה', שְׁאֵין מִצְטַרֵּף הַרְהוֹר כְּדַבּוֹר לְסַפֵּק סְפִיקָא].

ד. וְלְכַאוּרָה יֵשׁ לְעֵינ, מְדוּעַ לֹא נִצְרַף דַּעַת רַבְּנֵינוּ תָּם לְסַפֵּק סְפִיקָא, שְׁמָא כָּל יוֹם מִצְוָה בְּפִנֵּי עֲצָמָה, וְאֵפְלוּ תִּמְצָא לֹאמַר שֶׁלֹּא - שְׁמָא סֵפֶר בְּזְמַן יוֹם אֱלִיבָא דְרַבְּנֵינוּ תָּם. וְרֵאשִׁיתִי בְּזָה לְמוֹד מֵרַבִּי דְרַבִּינָא מֶרֶן הַרַאש"ל שְׁלִיט"א שֶׁהַסְּבִיר הַדְּבָרִים בְּסֵפֶר יִלְקוּט יוֹסֵף שֶׁבַת (שֶׁבַת ח"א מֵהַדּוֹרֶת תַּשְׁע"ב כַּרְך ג עִמּוּדִים קַסג - קַסד) שֶׁצָּרִיךְ לֹאמַר שֶׁאֲחֵר שֶׁהַמְּנַהֵג פֶּשֶׁט בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת כְּדַעַת הַגָּאוֹנִים, וְהוּא מְנַהֵג קְדוּמִים וְסוּמְכִים עֲלֵיו כְּדִי לְמוֹל תִּינוּק שְׁנוֹלֵד עֶשְׂרִים דְּקוֹת אַחֲרֵי הַשְּׁקִיעָה שְׁלֵנוּ, אִם יִסְפּוּר סְפִירַת יוֹם אַחֲרֵי צֵאת הַכּוֹכָבִים יִרְאֶה הַדְּבָר כְּתִרְתִּי דְּסַתְרִי, דְּלַעֲנִין דְּאוֹרִיתָא אֵין אֲנוּ חוֹשְׁשִׁין ל"ת וּמִלִּין בְּשֶׁבַת, וְאֵילוּ לְגַבִּי סְפִירַת יוֹם חֲשִׁבִינָן לִיה כְּיוֹם, וְעוֹד דְּהַכָּא אֵיכָּא סְפִיקָא

אֲכִילָה לְפָנֵי הַסְּפִירָה

חֲצִי שָׁעָה לְפָנֵי צֵאת הַפּוֹכְבִּים מֵעֶקֶר הַדִּין, וּלְפָנֵי הַשְּׂקִיעָה לְכַתְחֻלָּה, לֹא יֵאָכֵל פֶּת אוֹ עֵגָה כְּשֶׁעוֹר כְּבִיצָה וּמַעֲלָה (כ-50 גָּרָם), וְאִם הַתְּחִיל בְּהִתֵּר, אִינוּ צָרִיךְ לְהִפְסִיק, אֲלֵא יִסְפֵּר סְפִירַת הָעֵמֶר כְּאֲשֶׁר יִסִּים אֶת הַסְּעוּדָה. וְכֹאֲשֶׁר הַתְּחִיל לֵאֱכֹל בְּאִסוּר, כְּשֶׁהִגִּיעַ זְמַן צֵאת הַפּוֹכְבִּים, צָרִיךְ לְהִפְסִיק וְלִסְפֹּר, שָׂכֵן אֵין בְּזָה טָרַח גְּדוֹל. וּמִתֵּר לְכַתְחֻלָּה לְטַעַם פְּרוֹת, וְכֵן פֶּת אוֹ עֵגָה עַד שְׁעוֹר כְּבִיצָה, קֹדֶם סְפִירַת הָעֵמֶר.

מְקוּרָו בְּרַמ"א (תפ"ט, ד). וְכָתַב כֶּף הַחַיִּים (תפ"ט אות סג) שְׂאָם בִּקְשׁ מִחֲבָרוֹ שְׂיִהִיהַ 'שׁוֹמֵר' בְּשִׁבְלוֹ וְיִזְכִּירָנוּ בְּהִגִּיעַ הַזְּמַן, רִשְׁאִי.

סְפִירָה שְׂלֵא בְּמַתְכּוֹן (א)

מִי שֶׁשָּׂאֵל לְחֲבָרוֹ אַחַר הַשְּׂקִיעָה 'כִּמָּה הַלֵּילָה לְסְפִירַת הָעֵמֶר?' יִשְׁבְּנוּ: אֲתָמוּל הִיָּה כֶּף וְכֶף לְסְפִירָה, שְׂאָם יֹאמֵר לוֹ 'הַיּוֹם כֶּף וְכֶף', לֹא יִכּוֹל לְבָרֵךְ עוֹד עַל סְפִירַת הָעֵמֶר בְּאוֹתוֹ לַיְלָה. וּמִכָּל מְקוֹם, אָמַר רַק אֶת הַמְּסָפֵר וְלֹא הַזְּכִיר תִּבְתּ 'הַיּוֹם', רִשְׁאִי לְסְפֹר בְּבִרְכָּה, וְהוּא הַדִּין אִם הַתְּכּוֹן בְּפְרוּשׁ שְׂלֵא לְצֵאת. וְאִם הִיָּה קוֹרֵא בְּשִׁלְחוֹן עָרוּף (תפ"ט, א) 'הַיּוֹם יוֹם אֶחָד לְעֵמֶר' - יִכּוֹל לְחַזֵּר וּלְבָרֵךְ.

לֹא אָמַר 'הַיּוֹם' רִשְׁאִי לְבָרֵךְ - כֵּן דַּעַת ט"ז (ס"ז) מ"ג (ס"ט) שו"ע ה"ג"ז (ס"ק יד) וְעוֹד. וְאִף עַל פִּי שְׂהֵאֲלִיהַ רַבָּה וְהַחֵק יוֹסֵף פְּלִיגִי בְּזָה, מִכָּל מְקוֹם הָיוּ לִיהַ סִּפְקַ סְפִיקָא, שְׂמָא כְּדַעַת הַט"ז וְדַעְמִיהַ דְּבַעֲיָנָן 'הַיּוֹם', וְאִפְלוּ

(סעי' יב). וְכִבֵּר הַזְּכָרָנוּ לְעִיל (מִדְּבָרֵי הַפְּרִי חֲדָשׁ' בְּסֵעִיף ד') שְׂבִמְצוֹת דְּרַבְּנָן לְכוֹלֵי עֲלָמָא אֲמַרִּינוּ 'מְצוֹת אֵין צְרִיכוֹת כְּוָנָה'.

אוֹנֵן בְּסְפִירַת הָעֵמֶר

אוֹנֵן בַּר מֵינָן שְׂמָתוֹ מְטַל לְפָנָיו בְּאֶחָד מִלֵּילוֹת הַסְּפִירָה, וְהָרִי הוּא פְּטוּר מִכָּל הַמְּצוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתוֹרָה, יִסְפֹּר לְמַחֲרַת בְּלֹא בְּרָכָה, וְשׁוֹב יִכּוֹל לְהַמְשִׁיךְ וְלִסְפֹּר בְּבִרְכָּה. וְאִם לֹא סָפַר לַיְלָה וְיוֹם - סוֹפֵר מִכָּאן וְאֵילָךְ בְּלֹא בְּרָכָה. וְכֹאֲשֶׁר יוֹדַע שְׂעָלָיו לְהִיּוֹת אוֹנֵן לַיְלָה וְיוֹם, כְּגוֹן שְׂבִית הַקְּבָרוֹת רְחוֹק מִהָעִיר, יִסְפֹּר בְּאִינּוֹתוֹ בְּלֵי בְּרָכָה, וְעוֹלָה לוֹ שְׂיִהֵא יִכּוֹל לְהַמְשִׁיךְ וְלִסְפֹּר בְּבִרְכָּה בְּשָׂאֵר הַיָּמִים.

הָא דִּיִּסְפֹּר בְּלֹא בְּרָכָה בַּיָּמִי אֲנִינּוֹתוֹ, וְעוֹלָה לוֹ לְשָׂאֵר יָמִים - כֵּן חֲדָשׁ ה'נוֹדַע בִּיהוּדָה' (קמ"א או"ח כז) וְהִבִּיא דְּבַר מִהַרְש"ל לְהוֹכִיחַ כֵּן מִהָא דְּכַתְּבוֹת (ד, א) דְּאוֹנֵן בּוֹעֵל בְּעִילַת מְצוּנָה וּפּוֹרֵשׁ, אֲלָמָא יֵשׁ מְצוֹת שְׂהָאוֹנֵן חִיָּב בְּהוֹן, וּבְפִרְט מְצוֹת סְפִירַת הָעֵמֶר שְׂהָאוֹנֵן אִינוּ נִטְרָד מִמְּנָה, וְלֹא מִתְּבַטֵּל מִכְּבוֹד מִתּוֹ בְּשִׁבְלֵי רְגַע קֶטַן אֶחָד. וְאִם תֹּאמַר דְּשִׁאֲנִי חֲתָן דְּאִיכָא הַפְּסֵד מְמוֹן שֶׁל הַמְּשִׁתָּה, מִסְתַּבֵּר שְׂלֵא גְרַע הַפְּסֵד מְמוֹן מִהַפְּסֵד מְצוּנָה. אֲלֵא שְׂמִפְּנֵי שְׂאָנוּ מְדַמִּים לֹא נַעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה, מִכָּל מְקוֹם כֵּינֵן שְׂבָזָה גּוֹפִיָה אִם רְשׁוֹת בֵּיַד הָאוֹנֵן לְקִים הַמְּצוּנָה נִחְלְקוּ הַפּוֹסְקִים, לְכֵן בּוֹ בְּלִילָה יִסְפֹּר בְּלֹא בְּרָכָה וְשׁוֹב מִמִּילָא בַּיָּמִים שְׂאֲחֲרִיו יִסְפֹּר בְּבִרְכָּה, עַד כָּאן דְּבָרָיו.

לְחוּמְרָא, ע"ש. וּמֵאִי דְּמַצִּינוּ בְּכַמָּה דּוֹכְתֵי דְּמַצְרִפִּינוּ סְבֵרַת ר"ת ל"ס, הוּא רַק כְּסַפֵּק שְׁלִישִׁי, כְּגוֹן לַעֲנִין בְּדִיקַת בְּטֵהָרָה בְּבִין הַשְּׂמִשׁוֹת, וְכֵן לַעֲנִין מִנְחָה וְוִידוּי בְּבִין הַשְּׂמִשׁוֹת, וְכֵן לַעֲנִין בְּרַכַּת כְּהֵנִים בְּבִין הַשְּׂמִשׁוֹת, וְעוֹד כִּי"ב. דְּבַכֵּל זֶה יֵשׁ לְצַרְף אֶת סְבֵרַת רַבִּי יוֹסִי דְּבִין הַשְּׂמִשׁוֹת כְּהָרַף עֵין וְכו'. וְהוּא אַחַר בִּיה"ש דְּרַבִּי יְהוּדָה. וְנִמְצָא דְּבַכֵּל בִּיה"ש אִיכָא סְפֵק שְׂמָא יוֹם הוּא, וְשְׂמָא כְּרַבִּי יוֹסִי דְּאֲכַתִּי יִמְמָא הוּא, וְשְׂמָא כְּר"ת. וְלִפ"ז בְּנ"ד שְׂנֹזְכֵר אַחַר בִּיה"ש דְּהַגְּאוֹנִים, אֵין לָנוּ הַסְּפֵק שֶׁל רַבִּי יוֹסִי. וְאִף דְּלַגְבֵי סְפִירַת הָעוֹמֵר עֲבָדִין סְפֵק סְפִיקָא לְבָרֵךְ, כְּמִבּוּאֵר מִשֶּׁם תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (ס' לז), דְּכִיּוֹן שִׂ"א שְׂסְפִירַת הָעוֹמֵר מִהַתּוֹרָה, מִהֵנִי שְׂפִיר ס"ס, שְׂאֲנִי נִידוֹנוּ שֶׁל תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן מִנ"ד, דְּהַתֵּם אִינוּ נִגְדַּת הַמְּנַהֵג הַקְּדוּם. וְלָכֵן מִי שְׂסָפֵר בְּיוֹם בְּלַבַּד, אוֹ שְׂמִסּוֹפֵק אִם סָפַר הָעוֹמֵר יוֹם אֶחָד, בְּזֶה סְמִכִּין אִסְפֵּק סְפִיקָא בְּבִרְכּוֹת, אֲבָל לְצַרְף שִׂיטַת ר"ת כִּיּוֹן שְׂהוּא נִגְדַּת הַמְּנַהֵג, חֲשִׁיב כְּכֹל ס"ס בְּבִרְכּוֹת דְּלֹא מִהֵנִי. וְאֵל תִּקְשָׁה דְּהָא סוּף סוּף אִיכָא לִמ"ד דְּסְפִירַת הָעוֹמֵר מִהַתּוֹרָה, וְאִיכָא ס"ס, וְמָה בְּכָךְ שְׂהוּא נִגְדַּת הַמְּנַהֵג, כְּבֵר בִּיאָרְנוּ שְׂהַדְבֵר יִרְאֵה כְּתַרְתִּי דְּסַתְרִי. וְעוֹד דְּהָא לְר"ת (תוֹס' מִנְחוֹת טו). סְפִירַת יוֹם לֹא שְׂמָה סְפִירָה כְּלָל. [אַלֵּא דְּלֵהֲרַשׁוֹנִים הַסּוֹבְרִים כְּר"ת לַעֲנִין צֵאת הַכּוֹכְבִּים, מֵאֵן יִימֵר לָן שְׂמִסְכִּימִים עִם ר"ת לַעֲנִין סְפִירַת יוֹם. וְצ"ל כְּדַכְּתִּיבָנָא. וְדו"ק]. ע"כ.

כְּדֵי לְבָרֵךְ וּלְסַפֵּר סְפִירַת הָעֵמֶר לְהוֹצִיא אַחֲרֵיהֶם יְדֵי חוּבָה.

דַּעַת הַפְּרִי חֲדָשׁ (סימן תפט) וְהוֹכִיחַ כֵּן מֵהִירוֹשָׁלַיִם (מגלה פ"ב ה"ג) דְּאִיתָא שָׁם בֵּן עִיר אֵינוֹ מוֹצִיא בֵּן כְּרָךְ, אַע"פ שֵׁישׁ בּוֹ צַד חַיִּיב שֶׁל קְרִיאַת מְגִלָּה, בְּפֶרֶט שֵׁיכוֹל לַעֲקֹר דִּירְתוֹ בְּלֵיל ט"ו וְהִיא מִתְחַיֵּב כָּאוּ, וְכָל שָׁכֵן הֶכָּא שְׂאִינוֹ בֵּר חַיִּיבָא כָּלָל.

אֲמַנָּם לֹא כֵן דַּעַת מֵהֶר"ם בֵּן חֲבִיב בְּתִשְׁבֻּעָה (הוב"ד בשו"ת גַּנֵּת וְרָדִים או"ח כָּלָל א' יג) שְׁכָתַב לְתַמָּה עַל דְּבַרֵי רַש"י (מגלה ב, א) שְׂאֲחָד מִבְּנֵי הָעִיר קוֹרָא הַמְּגִלָּה לְבְנֵי הַכְּפָרִים, מִדְּבַרֵי הִירוֹשָׁלַיִם הַנ"ל שְׂאִינוֹ מוֹצִיא, הוֹאִיל וְלֹא מְקַרֵי בֵּר חַיִּיבָא בְּזִמְנָן דְּלָאוּ דִּידֵיהּ, וְתַרְצֵי דְתַלְמוּד דִּידָן פְּלִיג אִירוֹשָׁלַיִם, וּבְאֲמַת מִדִּין עֲרַבּוֹת יָכוֹל לְהוֹצִיא יְדֵי חוּבָה.

וְכָךְ כָּתַב הַגָּאוֹן מֵהֶר"ח אֲבוּלְעַפְיָא זְצ"ל בְּמִקְרָאֵי קִדְשׁ' (דף קפא, ב) לְחַלֵּק עַל הַפְּרִי חֲדָשׁ, מִטַּעַם דְּקִיָּמָא לָן כָּל הַבְּרָכוֹת אִף עַל פִּי שְׂיַצָּא מוֹצִיא, וְלֹא אֲמַרִינָן כִּינּוֹן שְׂיַצָּא אֵינוֹ מְחַיֵּב בְּדָבָר, מִשּׁוּם דְּגִבְרָא בֵּר חַיִּיבָא הוּא, אֲלֵא דְבַר אַחַר גּוֹרָם לוֹ שְׁכָבֵר יָצָא, וְכֵן הֶכָּא בֵּר חַיִּיבָא הוּא, אֲלֵא שְׁחַסֵּר יוֹם מִן הַסְּפִירָה, וְכָךְ כָּתַב הַחֹק יוֹסֵף (תפט סקכ"ה) וּבְמֵאֲמָר מְרַדְכֵי (שם סק"י), וְגַם הֶרֶב כְּנֻסַת הַגְּדוּלָה (שו"ת או"ח סי' כט) הִבִּיא בְּשֵׁם רַבֵּן קִישִׁישׁאֵי מִרְבְּנֵי סְלוֹנִיקֵי שְׁכֵן הוֹרוּ, דְּשָׁלַיִח צְבוּר שְׁחַסֵּר יוֹם אֶחָד, רַשׁאֵי לְבָרֵךְ בְּשִׁבִיל הַצְּבוּר וְיוֹצִיא אוֹתָם יְדֵי חוּבָה. גַּם בְּשו"ת בֵּית דָּוִד (או"ח רסז) צִדַּד שְׂרַשְׁאֵי לַעֲשׂוֹת כֵּן.

אוּלָם הַכְּנֻסַת הַגְּדוּלָה גּוֹפִיָה (בְּתִשְׁבֻּעָה הַנ"ל) מִשִּׁיג עַל חֲכָמֵי סְלוֹנִיקֵי, וְדַעַתוֹ כְּדַעַת הַפְּרִי חֲדָשׁ, וְכֵן דַּעַת חֲקָרֵי לֵב (או"ח סי' מה) וּבְרַפֵי יוֹסֵף (סימן קכד סק"ג) וּבְשו"ת מֵהֶרֶשׁ"א אֲלַפְנֶדְרֵי (או"ח סי' ו), וְעוֹד חֲבָל אַחֲרוֹנִים.

וּבְשו"ת הַר צְבִי (או"ח ח"ב סי' עה) הִבִּיא מַעֲשֵׂה מֵהַגָּאוֹן רַבֵי יוֹסֵף דֵּב הַלְוֵי סוּלוֹבֵיִצ'יק -

תִּמְצִי לומר דְּלֹא, שְׂמָא מְצוּוֹת צְרִיכוֹת כְּוָנָה אֲפִלוּ בְּמִידֵי דְרַבָּנָן.

וּבְעֵינָן הַקּוֹרָא בְּשִׁלְחָן עֶרוּף 'הַיּוֹם יוֹם א' לַעֲמֹר', מַעֲשֵׂה בָּא לְפָנֵי מֶרֶן זִיע"א בְּאֲדָם שְׂאֲרַע לוֹ כֵּן, וְהוֹרָה שֵׁיכוֹל לְבָרֵךְ, בְּסִמְכוֹ עַל דַּעַת 'הַלְכוֹת קְטָנוֹת' (ח"א קי"ד) שְׁנִשְׂאֵל בְּיַחַס לְמִקְרָה דוּמָה, וּפְסִק כִּינּוֹן שְׁעָקֵר כְּוָנָתוֹ לְתַלְמוּד תוֹרָה, תַּלְמוּד גְּדוֹל וְעוֹקֵר כְּוָנַת הַמְּצוּהָ. וְכֵן הַסְּכִים בְּשו"ת פְּנֵי מִבִּין (או"ח סי' קלג).

סְפִירָה שְׂלֵא בְּמִתְכוּן (ב)

אָמַר לְחַבְרוֹ מִנֵּין יָמִים וְלֹא מִנָּה מִנֵּין הַשְּׁבוּעוֹת (מִיּוֹם שְׂמִינִי וְאֵילָף), רַשׁאֵי לְסַפֵּר וּלְבָרֵךְ בְּאוֹתוֹ לֵילָה. וְהוּא הַדִּין כַּאֲשֶׁר טָעָה הַחֵזֶן בְּמִנֵּין הַיָּמִים, וְתוֹךְ כְּדֵי דְבוּר תְּקוּנוֹהוּ אֲנָשִׁים מֵהֶקְהָל, וְאָמְרוּ אֵת מִסְפֵּר הַיָּמִים הַנִּכּוֹן וְלֹא הַזְּכִירוּ שְׁבוּעוֹת, שְׂרַשְׁאֵים לְסַפֵּר שׁוּב בְּבִרְכָה.

יֵשׁ בְּזֶה כְּמָה סְפִיקוֹת, שְׂמָא מְצוּוֹת צְרִיכוֹת כְּוָנָה, וְאֲפִלוּ תִמְצִי לומר שְׂלֵא, שְׂמָא בְּעַצְם אֵי הַזְּכָרַת שְׁבוּעוֹת מוֹכְחָא מִלְּתָא שְׂמִכּוֹן שְׂלֵא לְצִאת יְדֵי חוּבָה (סְבִירַת אֵלֶיהָ רַבָּה, הוֹבָאָה בְּשַׁע"צ אוֹת כח), וְעוֹד דְּאִיכָּא דַּעַת מֵהֶר"ש הַלְוִי שֶׁהַזְּכָרַת שְׁבוּעוֹת הִיא לְעִיכוּבָא. מִמִּילָא מְצִאנוּ סִפְק סְפִיקָא וְרַשׁאֵי לְבָרֵךְ. וּבְפֶרֶט בְּמִקְרָה שֶׁהַזְּכָרָנוּ, בְּאֲנָשִׁים הַמְּתַקְנִים אֵת שְׁלִיחַ הַצְּבוּר, שְׂמִלְבַּד שְׂאִין מְזַכְרִים שְׁבוּעוֹת, עוֹד בְּדָרְךְ כָּלָל לֹא אוֹמְרִים 'הַיּוֹם' אֲלֵא רַק אֵת מִנֵּין הַסְּפִירָה עֲצָמוֹ, וְכֵן הוֹרָה מֶרֶן מוֹפֵת הַדּוֹר זִיע"א בְּיַחַס לְמַעֲשֵׂה שְׁכָזָה אֲשֶׁר אֲרַע בְּפָנָיו.

וְהוּא הַדִּין כַּשְּׂאֲמַר 'ל"ג בְּעֵמֶר', בְּאוֹתוֹ עֲרַב קִדָּם שְׂסַפֵּר סְפִירַת הָעֵמֶר, שְׁכֵן לֹא מִנָּה שְׁבוּעוֹת, וְעוֹד שְׂלֵא אָמַר 'שְׁלִשִׁים וּשְׁלוֹשָׁה לַעֲמֹר' אֲלֵא ל"ג, הִרִי זֶה כְּנוּי שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְלֹא בָּא בְּמִשְׁמַעוֹת סְפִירָה כָּלָל וְעָקֵר.

דִּלְגַּי יוֹם אֶחָד - אִם רַשׁאֵי לְהוֹצִיא אַחֲרֵיהֶם שְׂכַח לְסַפֵּר לֵילָה וְיוֹם, שְׂמִן הַיּוֹם הוּא וְהֵלָאָה סוּפֵר בְּלֵי בְרָכָה, אֵינוֹ רַשׁאֵי לְעַבֵּר לְפָנֵי הַתְּבָה

אם נזכר באותו לילה יחזור ימנה כְּדִין בְּלֹא בְּרָכָה, וְאִם נִזְכַּר רַק בַּלַּיְלָה שְׁלֹא־חֲרִיו, יִמְנָה מִשָּׁם וְהַלָּא בְּבְרָכָה. וְהוּא הַדִּין אָמַר מִנֵּין יָמִים כְּדִין וְטָעָה בְּמִסְפַּר הַשָּׁבוּעוֹת, וְכֵן לְהִפְּךָ.

סֵפֶר יָמִים וְלֹא שָׁבוּעוֹת אוֹ לְהִפְּךָ - דַּעַת מֵהֵרָשׁ הַלְוִי בַתְּשׁוּבָה (ס"ה) שְׁלֹא יֵצֵא, וְכֵן דַּעַת פְּרִי חֲדָשׁ (תפ"א), אוֹלָם בְּכִנְסַת הַגְּדוּלָה (הגב"י תפ"ט) חֶלֶק עָלָיו, וּפְסֵק שְׁבָדֵי עֶבֶד יֵצֵא. וְכֵן כָּתְבוּ הַמְּגִן אַבְרָהָם (ס"ד) וְהַחֵק יַעֲקֹב (ס"ח). וְעַל כָּל פְּנִימִים כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים שָׁאֵם נִזְכַּר לַיְלָה שְׁלֹא־חֲרִיו, יְכוּל לְבַרֵךְ מִטַּעַם סֵפֶק סְפִיקָא: שָׁמָּה כָּל יוֹם מִצְוָה בְּפָנֵי עֲצָמָה, וְאִפְלוּ תַּמְצִי לּוֹמַר שְׁלֹא - שָׁמָּה כְּדַעַת הַכִּנְסַת הַגְּדוּלָה וְדַעְמִיָּה שְׁכַשְׁמָנָה יָמִים וְלֹא מְנָה שָׁבוּעוֹת יֵצֵא.

סְפִירַת הָעֵמֶר בְּמִקְוֹמוֹת מְטֻנְפִים

הַחֲבוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים בְּיַמֵּי הַסְּפִירָה, וְהַמְּקוֹם מְטֻנֵּף - רִשְׁאֵי לְסִפּוֹר סְפִירַת הָעֵמֶר בְּלֹא בְּרָכָה, אֵף עַל פִּי שְׁמִצּוּהָ הִיא, וְאִין רְאוּי לְכַתְחַלָּה לַעֲשׂוֹתָהּ בְּמִקְוֹם מְטֻנֵּף. מִכָּל מְקוֹם כְּדִי שְׁיֻכַּל לְהַמְשִׁיךְ וְלְסַפֵּר כְּשִׁיזָא מִמְּקוֹם הַטְּנֻפָת, יַעֲשֶׂה כֵן.

אֵיתָא בִּירוּשְׁלַמִּי (דְּמַאי פ"א ה"ד) "מְחַלְלִין דְּמַאי בְּבֵית הַמְּרֻחָץ מִפְּנֵי שְׁאִינוּ טַעוֹן בְּרָכָה, אֲבָל וְדַאי לֹא מִפְּנֵי שְׁטַעוֹן בְּרָכָה". מִשְׁמַע שְׁאִין קְפִידָא בְּעִשְׂוֹת מִצְוָה בְּמִקְוֹם מְטֻנֵּף וּמִזְהָם, וְלֹא מִצְּאָה הַקְּפִידָא מְקוֹם לְנוּחַ אֲלֵא עַל הַבְּרָכָה בְּלִבָּד, כֵּן כָּתַב הַחִיד"א בְּסִפְּר טוֹב ע'ן' (ס"י יח אות לז).

וְהוֹכִיחַ כֵּן בְּסִפְּר 'עֲקָרֵי הַד"ט' (או"ח ס"ה) מִדְּבַרֵי הַרְמ"א (יו"ד ס"י יט) שֶׁהַשּׁוֹחֵט בְּמִקְוֹם

בְּעַל 'בֵּית הַלְוִי' זַצ"ל, שֶׁהוּא עֲצָמוֹ חֲסַר יוֹם אֶחָד מִן הַסְּפִירָה, וְלֹא־חֲרִי מִכֵּן עָלָה שְׁלִיחַ צְבוּר - אֲזִי בְּקֶשׁ מֵאֶחָד הַמַּתְפַּלְלִים שְׁלֹא יִבְרַךְ וְהוּא יוֹצִיאֵנוּ יְדֵי חוּבָה, הֲרִי שְׁאֲחִז כְּדַעַת ה'מִקְרָאֵי קִדְש'. וְהַגְּרַצ"פ פְּרָאֲנֵק גַּם כֵּן נִקְטַל לְהַתִּיר, בְּטַעְנָה שְׁבִירוּשְׁלַמִּי לֹא מִצִּינוּ דִּין עֲרֻבוֹת שֶׁל 'יֵצֵא מוֹצִיא' לְכֵן פֶּסֶק לְחַמְרָא בְּבִן כְּרֹף, מֵה שְׁאִין כֵּן הַבְּבִלִי הָאוֹחִז מִדִּין עֲרֻבוֹת, דַּעַתוֹ לְקוּלָא בְּעִנְיָן זֶה. אֲלֵא שְׁבַמְכַתְּבַת הַנְּדָפֶס בְּסוֹף הַסֵּפֶר הַשִּׁיג עַל דְּבַרֵי עֲצָמוֹ, שְׁשׁוּב הִרְאָהוּ כִּי בִירוּשְׁלַמִּי (בְּרִכּוֹת פ"ג ה"ג) מְכַרְשׁ דִּין עֲרֻבוֹת.

וְכֵן בְּשׁו"ת לֵב אַבְרָהָם (ס"י סג) הִבִּיא דְּבַרֵי ה'פְּרִי חֲדָשׁ', וְאַחַר כָּתַב שְׁבָשׁו"ת אֶהֱל אַבְרָהָם (שא"ג ס"י א) הַתִּיר, וְהִבִּיא שְׁגָם הַצַּדִּיק רַבִּי פְּנִיחָס מְקוּרִיץ ב'מְדַרְשׁ פְּנִיחָס' הַתִּיר לְמִי שְׁשָׁכַח יוֹם אֶחָד - לְסִפּוֹר בְּבְרָכָה עַל מְנַת לְהוֹצִיא אַחֲרֵים יְדֵי חוּבָה, וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה בַתְּהִלָּה לְדוֹד (ס"י ח' ס"ג) בְּשֵׁם הַצַּדִּיק רַבִּי לׁוֹי יִצְחָק מְבַרְדֵּי צ'ב זִיע"א.

וְדַעַת מְרֹן זִיע"א לְחוּשׁ לְדַעַת ה'פְּרִי חֲדָשׁ' וְדַעְמִיָּה, וְלִנְהַג עַל פִּי הַכָּלֵל שֶׁל 'סִפְּק בְּרִכּוֹת לְהַקְל' שְׁלֹא יִבְרַךְ הַש"ץ לְהוֹצִיא אַחֲרֵים יְדֵי חוּבָה'.

טַעוֹת וְהַחֲסָרָה בְּסְפִירָה

טַעָה בְּמִנֵּין הַסְּפִירָה - דִּינוֹ כְּמִי שְׁלֹא סִפֵּר כָּלֵל, וְחוּזָר שׁוֹב וּמְבַרֵךְ וְסוֹפֵר. כָּל זֶה כְּשִׁנְזַכַּר לְאַחַר 'תּוֹף כְּדִי דְבוּר' מֵהַבְּרָכָה, אוֹלָם אִם נִזְכַּר תּוֹף כְּדִי דְבוּר - סוֹפֵר מִיָּד וְנִסְמַךְ עַל בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה. סִפֵּר יָמִים וְלֹא סִפֵּר שָׁבוּעוֹת, אוֹ סִפֵּר שָׁבוּעוֹת וְלֹא סִפֵּר יָמִים, נִחְלָקוּ בְּזֶה הָאֲחֻרוּגִים, וְלִהְלַכָּה

ה. וְאֵף שְׁבַחזו"ע (עמ' רכז), הַבִּאֵנוּ דְּבַרֵינוּ לְעִיל) נִקְטַל בְּפִשְׁטוֹת גַּבִּי קָטוֹן שֶׁהַגְּדִיל תּוֹף יָמֵי הַסְּפִירָה, שֶׁיֵּשׁ לְהַחֲמִיר בּוֹ שְׁלֹא יִבְרַךְ מִצַּד ס"ס לְחַמְרָא. אֲפִשֵׁר שְׁשָׁם הוּא בְּצוּרֵף טַעְמִים נּוֹסְפִים, עִי"ש.

ו. וְלִכְאוּרָה לְעִנּוֹת דַּעְתִּי יֵשׁ לְעִין, מִדּוּעַ עַל כָּל פְּנִימִים לֹא שִׁיךְ לְצַרְף דַּעַת הַחֻלְקִים עַל הַפְּרִי חֲדָשׁ לְסִפְּק סְפִיקָא, שְׁמָא כָּל יוֹם מִצְוָה בְּפָנֵי עֲצָמָה, וְאִפְלוּ תַּמְצִי לּוֹמַר שֶׁהַכֵּל מִצְוָה אַחַת - שְׁמָא הִלְכָה כְּדַעַת ה'מִקְרָאֵי קִדְש' וְחֻכְמֵי סְלוּנִיקֵי שְׁיֻכּוֹל לְהוֹצִיא אַחֲרֵים. לְכִאוּרָה צְרִיךְ עִיּוֹן, וְאִין לּוֹמַר דְּאִין עוֹשִׂים ס"ס כְּשִׁשְׁנֵי הַצַּדִּים תְּלִיא פְּלוּגְתָא דְּרַבּוּתָא, וְרַק בְּסִפְּק דְּלַג שְׁצַד אֶחָד הוּא סִפְּק בְּמִצִּיאוֹת, דְּנִין סִפְּק סְפִיקָא, א. אִין כֵּן דַּעַת מְרֹן זִיע"א, וְכִפִּי שְׁהוֹכִיחַ מְרֹן הַרַאש"ל שְׁלִיט"א ב'עִין יִצְחָק', ב. עִין בְּדִין הַזְּכִיר שָׁבוּעוֹת וְלֹא הַזְּכִיר יָמִים אוֹ לְהִפְּךָ (הִלְכָה הַבָּאָה) שְׁשָׁם הַעֲלָה שְׁמַבְרַךְ בְּיָמִים הַבָּאִים מִטַּעַם ס"ס, אֵף עַל פִּי שֶׁב' הַסְּפִיקוֹת הֵי פְּלוּגְתָא דְּרַבּוּתָא, וְצ"ע.

או חמשה לעמר, יספר שתי ספירות בזה אחר זה בלא ברכה, כדי שלא יהיה חשש הפסק בין ברכה למצוה, ולאחר מכן כשיתברר לו המספר המדויק - יספר משם ואילך בברכה.

(שו"ת יביע אמר ח"ח או"ח סי' מה)



ה' יזכנו לעבדו בלבב שלם ובנפש חפצה, וכשם שזכינו להתחיל בהאי שתא את המצוה הקדושה של ספירת העמר, כן נזכה לסיימה בהגיע חג מתן תורה בע"ה, כשאנו מסבלים במ"ח קנייני תורה, ואחוזים ותפוסים בשלהבת אהבתה. ויהי רצון שנזכה לביאת גואל צדק בגאולה השלמה במהרה בימינו, אמן.

מטנף יברך ברחוק ארבע אמות ושוב יכנס לשחט, משמע אף על פי שהשחיטה מצוה היא, שהלא מברכים עליה 'אשר קדשנו במצותיו וצונו' - אין חשש מלעשותה במקום מטנף.

וכן כתב הגאון רבי חיים פלאג'י זצ"ל בספר 'מועד לכל חי' (סי' ה' אות ו') ובשו"ת לב חיים (ח"ב סי' קעג) שהחבוש בבית האסורים במקום מטנף יספור בלי ברכה.

מצוי במדבר ואינו יודע היום המדויק

היה מצוי במדבר או בעיר שאין בה ישוב יהודי, ובא לידי ספק אם הלילה ליל ארבעה

בשורה טובה לאנשי התורה ולומדיה

בסיעתא דשמיא יצא לאור עולם סדרת הספרים

"אשיחה בהקיד"

על פרשיות השבוע באגדה

מתוך סדרת הספרים אשיחה בהקיד באגדה ובהלכה

מהרב אורן נזרית שליט"א

הספרים מעוטרים בהסכמת גדולי הדור שליט"א מלאים בהלכות בקניני תורה ובדרכים לעבודת ה' יתברך משולבים בסיפורים על גדולי ישראל ודרך עבודתם

וכעת מבקשים לזכות את הציבור הקדוש לסייע ולהיות שותף

להשלים את סדרת הספרים בהלכה לזיכוי הרבים וזכות לימוד התורה וזיכוי הרבים תגן בעדכם ניתן להקדיש פרשיות לברכה והצלחה ולעילוי נשמת וכיו"ב



052-7627127 אשדוד .ש.י.א



לקבלת גיליונות אלו חינם יש לשלוח בקשה למייל: toraoren@gmail.com

בשורה טובה לאוהבי התורה ולומדיה

לה"ד בני"ד עמ"י עש"ד

בסיעתא דשמיא בקרוב רוצים להדפיס
את סדרת הספרים החדשה

"אשיחה בחוקיך בהלכה"

חמשה כרכים

לסדר פרשיות השבוע

מהרב אורן נזרית שליט"א

נדבך נוסף חשוב מאוד לסדרות הספרים
"שיחות חיזוק", "אשיחה בחוקיך" ועוד מהמחבר

וכעת מבקשים לזכות
את הציבור הקדוש
לסייע ולהיות שותף
בהדפסת סדרת הספרים
"אשיחה בחוקיך בהלכה"
ניתן לזכות בהוצאת הסדרה
או בפרשיות
ולהקדישן לברכה הצלחה
ולעילוי נשמת וכיו"ב

הספרים מעוטרים
בהסכמת גהולי ההוד שליט"א
והתקבלו בס"ד באהבה רבה
בהיכלי התורה



לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000